

S. Sayısı : 64

Millî korunma kanunu lâyihası ve Muvakkat encümen mazbatası (I/301)

T. C.

Başvekelet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/220

15 - I - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Fevkalâde hallerde ve seferberlik zamanında halk ve Millî Müdafaa ihtiyaçlarını temin için Hükümetin vazife ve salâhiyetlerle tehzine müteallik Millî korunma kanunu lâyihası ve mucib sebeplerini ilişik olarak takdim ediyorum.

Kanuniyet kesbetmesi için lâzımgelen muamelenin yapılmasına müsaade buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Millî korunma kanunu lâyihası mucib sebepler mazbatası

Son zamanlarda Avrupada hüküm sürmekte olan siyasî gerginlik nihayet müteaddid milletler arasında harb haline inkilâb etmiş ve böylece harb sahasına ve harb tehlikesine yakın ve hatta uzak memleketler fevkalâde ahval ve şartlar içinde kalmışlardır.

Bu ahval, bilhassa süratli seyri sebebiyle, hemen her tarafta Hükümetlerce alınan fevkalâde tedbirlerle karşılanmaktadır.

Muhtelif memleketlerde Hükümetlere bu hususta verilen geniş salâhiyetler zikredilen ahvali en iyi ifade eyliyen alâmetlerdir.

Memleketimizin halen Avrupada hüküm süren harbin dışında bulunduğu malumdur. Bununla beraber, millî hayatımızda bu istisnaî ahvalin tesirlerini önlemek ve sair bakımlardan olduğu kadar, iktisadî bakımdan da tahaffuzî ve tedafüî tedbirler almak zarureti muvacehesindeyiz.

Bu zaruretler dolayısıyla «Millî korunma kanunu» adı altında hazırlanan bir kanun lâyihası Yüksek Meclise arz edilmektedir.

Bu lâyiha ile Cümhuriyet Hükümeti, Yüksek Meclisten, ahvalin icabettirdiği salâhiyetlerin verilmesini rica etmektedir. Eğer, Avrupanın bugün içinde bulunduğu ahval ve şartları ve bunun memleketimizdeki akisleri, lüzum hâsıl olan her halde Yüksek Meclise ayrı bir kanun lâyihası ile müracaat etmek imkânını verecek mahiyette olsa idi, Hükümetin bu yolu takib edeceğine şüphe yoktu. Fakat hâdisat o derece süratle ilerlemekte ve tahavvül eylemektedir ki, bu vaziyet ancak müstacelen, günü gününe ve bilhassa zamanında alınacak karar ve tedbirlere ihtiyaç göstermektedir.

Yüksek Meclis bu ahval ve şartların tevliid ettiği zaruretleri bihakkin takdir buyuracağı cihetle Millî korunma kanunu lâyihasının arzını istilzam eden sebeplerin daha ziyade tafsiline mahal kalmamaktadır.

Lâyihanın birinci faslı istenilen salâhiyetlerin gibi ahvalde kullanılacağını sarîh bir surette göstermektedir. Bu kanun ile Hükümet yalnız salâhiyet almakla iktifa etmemekte fakat vazifeler de deruhde etmektedir. Esasen salâhiyet mefhumunda vazife de mündemiç bulunmakla beraber keyfiyet, tasrihen, birinci maddede ifade olunmuştur.

Bu kanunun tatbikatında müteaddid vekâletler teşkilâtı vazife alacakları cihetle, kanunun istihdaf ettiği millî korunma gibi yüksek bir gayeye vüsul için çalışılırken, muhtelif teşkilât arasında iş birliğinin temini her zamankinden daha büyük bir ehemmiyet arz etmektedir. Lâyihanın ikinci fas-

İna bu düşünceye cevap verecek hükümler konmuştur.

İktisadî hükümleri bir arada toplayan üçüncü fasılda, sanayi, ticaret ve ziraat gibi geniş iktisadî faaliyet sahalarında alınacak tedbirlere dair hükümler bulunmaktadır. Bu fasıl bir taraftan halkın ve Millî Müdafaa'nın ihtiyaçlarına tekabül eden maddelerin muhtelif suretlerle temini ve ziraî, sınaî ve ticarî faaliyetlerin bu maksadlara göre tanzimi gibi iktisadî çarelere ve diğer taraftan da, fevkalâde ahvalden memleketin zararına olarak istifadeye kalkışacaklara karşı lâzımgelen tedbirleri ihtiva etmektedir.

Hükümet mezkûr fasılda yazılı olduğu veçhile icabında bizzat sınaî ve ticarî mahiyetteki teşebbüslere girişmek, mal satın almak ve iddihar etmek, hususî teşebbüslere kanunun maksadları dahilinde vazifeler vermek ve bunlara kredi temin eylemek gibi sermayeye ihtiyaç gösteren muameleler de ifa edecektir. Bu muamelelerin icab ettirdiği sermayeye müteallik hükümler dördüncü fasılda yer almıştır.

Beşinci fasıl cezaî hükümleri ihtiva etmektedir. Bu fasılın 66 ncı maddesinde yazılı olduğu üzere cezaî takibat, kanunî şartların mevcudiyeti halinde meşhud suçlar muhakeme usulüne tevfikân, yani, en süratli muhakeme usulüne göre icra edilecektir.

Millî korunma kanunu muvakkat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî korunma kanunu

Muvakkat encümeni

Esas No. 1/301

Karar No. 2

16 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

Dünyâ yüzünü kaplamak tehlikesini gösteren harb fırtınasını tam bir emniyet ve kuvvetle karşılayabilmek fevkalâde hal ve zamanlarda Hükümeti gerek Millî Müdafaa ve iktisadî kabiliyet ve mukavemet bakımından kuvvetlendirmek için bir takım vazife ve salâhiyetlerle teçhiz etmeğe matuf olan kanun lâyihası Encümenimizce Başvekil Dr. R. Saydam ve İktisad vekili Hüsnü Çakır ve Ticaret vekili Nazmi Topcoğlu hazır oldukları halde tedkik ve müzakere edildi.

Bu günkü dünya vaziyeti karşısında her milletin maddî ve manevî bütün kuvvetlerinin heyeti mecmuasile mücadelesi demek olan hali hazır harbi, Hükümetin iktisadî mesaiyi tanzim ve teksif ve spekülasyonu menî bakımından istihsalden istihlâke kadar bütün iktisadî manzumede müdahale ve nâzımlık rolünü normal zamanlardan çok geniş ve çok hassas bir şekilde tatbikini âmirdir. Encümenimiz, bu zarureti nazarı itibara alan Hükümet projesinin halkı ve Millî Müdafaa'yı her türlü tehlikeden iktisaden korumak için lâzımgelen esaslı hükümleri ihtiva ettiğini müşahede etmiştir.

Projedeki maddeler maksadı kâfi derecede vü-

zuhla temin ettiğiinden fazla tafsilâtla mazbatamızı ağırlaştırmağı istemedik. İşbu lâyihada vatandaşların umumî faaliyetlerini takyid eder mahiyette olan hükümlerin Teşkilâtı esasiyeye muvafakati bakımından tedkikini icra eden Encümenimiz bunların Teşkilâtı esasiye kanunumuzun 74 ncü maddesinin son fıkrasına uygun olduğunu mütalea ve kabul etmiştir. Millete, fevkalâde zamanların icab ettirdiği fedakarlıkları tahmil ederken Hükümet ve encümen vatandaşların haiz oldukları hak ve menfaatleri imkânî müsaadesi nisbetinde masun tutmağı bir vazife bilmıştır.

Diğer taraftan bu kanun lâyihasile Hükümete verilen vazife ve salâhiyetlerin Teşkilâtı esasiye kanunumuzun ana hükümlerince icraî vazife mahiyetinde olduğu ve bu suretle bu kanun hükümlerinin Hukuku esasiye düstur'arımıza tamamilen mutabık bulunduğunu kaydeylomeğı esaslı bir vazife bilmıştır.

Lâyihanın büyük bir kısmı aynen kabul edilmekle beraber bazı maddeler üzerinde esasa müessir ol'mıyacak mahiyette tadiller yapılmış, bazı maddeler üzerinde hiç bir tadil yapılmamakla be-

raber bunların mahiyetleri hakkında mazbatada bazı izah fıkraları bulundurmayı encümenimiz muvafık görmüştür.

Lâyihanın 16 nci maddesi hükmüncel konulacak madenlerin o zamanki vaziyetlerinin bir zabıt varakasıyla tesbiti teklif edilmiş ise de bu gibi hallerde bir zabıt yapılması tabii olduğu Hükümet tarafından beyan edilmiş olmakla böyle bir fıkra ilâvesine lüzum görülmemiştir.

İş kanunu hükümlerinin fevkalâde haller için tadil mahiyetinde bulunan 19 ncu maddenin işinin haftada bir gün tadil hakkının ihlâl edilmeceğine mütedair bulunan son fıkrası, işinin haftada bir gün mutlaka istirahatete mecbur edileceği manasında değildir. İşçi için bundan istifade etmemek imkânı vardır. Bilhassa bir kaç ay gibi muvakkat bir zaman için çalışmakta olan kömür havzasındaki amelenin kendi arzularıyla fasılasız çalışabilmeleri kabil olabilecektir.

Memleket ihtiyacı için hariçten idhali zarurî olan maddelerin tahdidî hakkındaki yirminci maddenin hükümleri kısmen gerçi 1499 numaralı kanunda mevcut ise de bu salâhiyetin lâyihamız metninde tam olarak ifadesi lüzumlu görülmüştür.

Stok yapmağa mecbur tutulanların göreceği zararların faizleri nisbeti hakkında kayid vazî teklif olunmuş ise de faiz tabiri mutlak olarak zikredilince bunun kanunî faize mahmul olacağı mütealeasile ilâveye lüzum görülmemiştir.

Memleket mahsullerinden birinin ihracı Hükümetçe tahdid veya menedilmesinden dolayı dahilî satış fiyatına düşüklük arız olursa müstahsilin bu yüzden maruz kalacağı zarardan vikayesi için Hükümetin bunları mübayaa edebilmesi veyahud bunların terhini mukabilinde müstahsillere para ikraz edilmesi hakkındaki 26 nci maddenin müzakeresinde müstahsillere Hükümetçe asgarî faiz mukabilinde para ikrazı hususunun temin edebilmesi tezekkür edilmiştir.

28 nci maddenin son fıkrasındaki transit malların istisnasına dair olan hükmün dahilinde istihlâke arzedecek benzin ve petrol gibi rüsumunu hîni idhalde tediye ve evvelce transit depolarında idhal edilen mevada müteallik olmadığının

mazbatada zikri muvafık görülmüştür.

37 nci maddedeki zirai mükellefiyetin verimli olmasını teminen ziraate elverişli vatandaşların beş kilometreden fazla mesafelere imkân dahilinde nakliye vesaiti ile sevk edilmesi temenniye şayan görülmüştür.

Adlî kısma gelince: Bu kısımda Hükümetin iktisadî tedbirlerine muhalefet edenlerle, ihtikârda bulunanların müessir surette tecziyesini göz önünde bulunduran Encümenimiz, lâzımgelen taddilleri icra ederek kanunun maksadına uygun ve ceza esaslarımıza mutabık bir ahenk vücade getirmeğe çalışmıştır. Lâyihadaki ceza hükümlerinin maksadı temine kifayet edeceği itminatında bulunan encümenimiz, tatbikatta bazı eksiklikler müşahade olunursa bunların iktisadî hükümler için görülebilecek noksanlar hakkında olduğu gibi ve kanun yolile yeni ilâveler yapılmak suretile ikmalî kabil olabileceği mütealeasındadır.

Halk ve millî müdafaanın bu günkü şartlar içinde iktisaden teçhizi için Hükümetçe alınması zarurî görülen vazife ve salâhiyetleri natik kanun lâyihasının aldığı son şekil Yüksek Riyasete arz ve müstaceliyetle müzakeresi hususunda Yüksek Meclisçe karar altına alınması teklif olunur.

Millî korunma kanunu Muvak-

kat En. Reisi	M. M.	Kâtib
Tunceli	Bingöl	Kayseri
M. Yenel	Feridun Fikri	S. H. Ürgüblü
Afyon K.	Afyon K.	Bursa
Haydar Çerçel	İzzet Akosman	A. N. Ayas
Eskişehir	Giresun	Gümüşane
Emin Sazak	Fikret Atlı	Ziya Zarbun
Kastamonu	Konya	Konya
Abidin Binkaya	Galib Gültekin	A. H. Dikmen
Malatya	Malatya	Manisa
Gl. O. Koptagel	Nasuhi Baydar	Faik Kurdoğlu
Manisa	Mardin	Mardin
K. Karaosman	H. Menemencioğlu	A. R. Erten
Muş	Rize	Seyhan
Ş. Ataman	K. Kamû	Sinan Tekelioğlu
Siird	Siird	Urfa
A. R. Esen	Naki Bekmen	Gl. A. Yazgan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî korunma kanunu lâyihası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

MADDE 1 — Fevkalâde hallerde Devletin bünyesini iktisad ve Millî müdafaa bakımından takviye maksadile İcra Vekilleri Heyetine, bu kanunda gösterilen şekil ve şartlar dairesinde vazife ve salâhiyetler verilmiştir.

Fevkalâde haller şunlardır :

- A - Umumî veya kısmî seferberlik,
- B - Devletin bir harbe girmesi ihtimali,
- C - Türkiye Cümhuriyetini de alâkalandıran yabancı Devletler arasındaki harb hali.

MADDE 2 — İcra Vekilleri Heyeti, fevkalâde hallerin zuhuruna binaen, bu kanunla kendisine tevdi edilen vazife ve salâhiyetlerin ifa ve istimaline lüzum hâsıl olduğunu görünce derhal kanunun tatbikına başlayarak keyfiyeti ilân ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzeder.

MADDE 3 — Fevkalâde hallerin hitam bulunduğu ve bu kanun hükümlerinin tatbikına lüzum kalmadığı, Hükümetçe kararlaştırılarak ilân ve Büyük Millet Meclisine arz edilir.

İkinci fasıl

Teşkilât

MADDE 4 — Bu kanun hükümlerine tevfi kan İcra Vekilleri Heyetince ittihaz edilecek kararları hazırlamak ve bu işle alâkalı vekâletler arasında iş birliği temin üzere bir Koordinasyon Heyeti teşkil olunur.

Bu Heyet, Başvekilin teklifi üzerine alâkalı vekillerden tereküb etmek üzere İcra Vekilleri arasından ayrılır.

Heyete, Başvekil veya tevkil edeceği vekil reislik eder.

MADDE 5 — Bu kanun hükümlerinin tatbikına müteallik işleri görmek üzere Başvekâlete bağlı bir büro tesis edilir.

MADDE 6 — Bu kanun hükümlerine tevfi kan İcra Vekilleri Heyeti tarafından ittihaz edilen kararlar, alâkalı vekâletler tarafından ken-

MİLLÎ KORUNMA KANUNU MUVAKKAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Millî korunma kanunu lâyihası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

MADDE 1 — Hükümetin birinci maddesi aynen

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi aynen

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen

İkinci fasıl

Teşkilât

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen

MADDE 5 — Hükümetin beşinci maddesi aynen

MADDE 6 — Hükümetin altıncı maddesi aynen

di teşkilâtı ve bu kanunun teşekkülüne müsaade verdiği müesseseler tarafından infaz olunur.

İcabında İcra Vekilleri Heyeti kararile 3653 numaralı teadül kanunundaki esaslara tevfikân muvakkat memurlar istihdam edilebilir.

Üçüncü fasıl

İktisadî hükümler

MADDE 7 — Hükûmet, halk ve millî müdafaâ ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekil ve hacimde istihsalde bulunmaları için lâzmgelen faaliyetlere sevk etmek ve tesisatta iktiza eden tevsiatı yaptırmak ve imal ve işleme bakımından tadilâta tâbi tutmak maksadlarıyla sanayi ve maadin müesseselerini kontrol eder.

MADDE 8 — Hükûmet, sanayi ve maadin müesseselerinden istihsal programları istemek veyahud bu müesseselere doğrudan doğruya bu yolda program vermek salâhiyetini haizdir.

Bu maksadla sanayi ve maadin müesseselerinin istihsallerini ve bunların hacmini, mikdarını, çeşidlerini, cinslerini ve nevilerini fevkalâde hallerin icablarına ve müesseselerin tahammülü derecesine göre tayin edebilir.

MADDE 9 — Hükûmet, sanayi ve maadin müesseselerinin istihsallerini ve diğer iş yerlerindeki mesaiyi, bu kanunun derpiş ettiği ihtiyacı karşılayabilecek hadde çıkarmak için lüzumu olan işçi kadrosunu ve ihtisas elemanlarını temin eder.

Bu maksadla vatandaşlara ücretli iş mükellefiyeti tahmil edilebilir.

MADDE 10 — Sanayi ve maadin müesseselerinde ve diğer iş yerlerinde çalışan işçiler, teknisyenler, mühendisler, ihtisas sahibleri ve sair müstahdemler, çalıştıkları müesseseyi veya iş yerlerini kabule şayan bir mazeret olmaksızın ve haber vermeksizin terkedemezler.

Bu madde hükmüne tevfikân çalışmaya mecbur tutulanlara sâyilerine mukabil emsaline göre normal bir ücret verilir.

MADDE 11 — Hükûmet, sanayi ve maadin müesseselerinin mamûlâtını ve müstahsâlâtını normal maliyetine yüzde muayyen bir kâr ilâve ederek satm alabilir.

Üçüncü fasıl

İktisadî hükümler

MADDE 7 — Hükûmetin yedinci maddesi aynen

MADDE 8 — Hükûmetin sekizinci maddesi aynen

MADDE 9 — Hükûmetin dokuzuncu maddesi aynen

MADDE 10 — Hükûmetin onuncu maddesi aynen

MADDE 11 — Hükûmet, sanayi ve maadin müesseselerinin mamûllerini ve istihsallerini normal maliyetine yüzde muayyen bir kâr ilâve ederek satm alabilir. Bu malların Hükûmete teslimi mecburidir.

MADDE 12 — Hükûmet, bu kanunun derpiş ettiği hizmetleri ifa maksadile salâhiyetlerini kullanırken icab eden müesseselere ve küçük sanat erbabına ve iş sahiblerine lüzumu olan krediyi temin eder.

Bu kredi; nakid, ham madde, veya yardımcı malzeme vermek veyahud bir banka tavsit edilmek suretile yapılabilir.

MADDE 13 — Hükûmet, halk ve millî müdafaa ihtiyacını karşılamak için muktazi olan maddeler veya yardımcı malzemeler stokları vücade getirebilir.

MADDE 14 — Maddelerin veya yardımcı malzemelerin bir elde toplanarak halk ve millî müdafaa ihtiyacının tazyika düşürülmesine meydan vermemek için Hükûmet, değer fiyatı mukabilinde bunlara el koyarak ihtiyacı olan müesseselere kârsız tevzi edebilir. —

MADDE 15 — Her hangi bir sebep odalayısıyla metruk veya muattal veya natamam bir halde kalmış olan sanayi ve maadin müesseselerini ve diğer iş yerlerini Hükûmet, buldukları hal ve vaziyete göre tayin edilecek bir taviz mukabilinde işler hale getirebilir.

MADDE 16 — Hükmi ve hakikî şahıslar elinde bulunan madenlerden azamî cevher alabilmek ve istihsalleri bir elde toplamak maksadile Hükûmet, bunları birleştirerek işletebilir.

Bu maddenin tatbiki dolayısıyla işletmeden mahrum kalan maden sahiblerine, mahrumiyet devam ettiği müddetçe, zararlarile mütenasib bir tazminat verilir.

MADDE 17 — Hükûmet, sahiblerine katğı lüzumu olmayan makine, alât, edevat ve tesisatı ve sair her nevi istihsal vasıtalarını sahiblerinin işlerini sekteye uğratmamak şartile ihtiyacı olan müesseselere vermek üzere değer paahası mukabilinde satın alabilir.

MADDE 18 — Hükûmet, tebliğ ettiği tedbirleri tatbik etmeyen ve istenilen derecede istihsalde bulunmakta taallül gösteren sanayi ve maadin müesseselerine el koyarak kendisi işletebilir. Bu işletmenin devamı müddetince müesese sahiblerine münasib tazminat verilir.

MADDE 19 — Bu kanunun meriyette bulunduğu zamanlarda sanayi ve maadin müesseseleri

MADDE 12 — Hükûmetin on ikinci maddesi aynen

MADDE 13 — Hükûmetin on üçüncü maddesi aynen

MADDE 14 — Hükûmetin on dördüncü maddesi aynen

MADDE 15 — Hükûmetin on beşinci maddesi aynen

MADDE 16 — Hükmi ve hakikî şahıslar elinde bulunan madenlerden azamî cevher alabilmek ve istihsalleri bir elde toplamak maksadile Hükûmet, bunları birleştirerek işletebilir. Bu maddenin tatbiki dolayısıyla işletmeden mahrum kalan maden sahiblerinin devam eden mahrumiyet müddetlerine aid zararları ödenir.

MADDE 17 — Hükûmetin on yedinci maddesi aynen

MADDE 18 — Hükûmetin on sekizinci maddesi aynen

MADDE 19 — Hükûmetin on dokuzuncu maddesi aynen

lerile diğer iş yerlerinde fazla çalışmaya lüzum görülen hallerde işlerin mahiyetine ve ihtiyacın derecesine göre günlük iş saati her gün için üç saate kadar arttırılabilir.

İş kanununun 50 nci maddesinin küçüklerle kadımlara aid daimî hükümleri sanayi müesseseleri ile diğer iş yerlerinde tatbik olunmayabilir. Hafta tatili kanunu bu kanunun istihdaf ettiği hususlarda tatbik edilmez.

Şu kadar ki bu hüküm işçinin haftada bir gün tatil hakkını ihlâl etmez.

MADDE 20 — Hükümet, memleket ihtiyacı için hariçten idhali zarurî olan maddelerin miktar, cins ve nevelerini lüzumu halinde tayin ve tesbit eder.

Memleket ihtiyacı için zarurî olmayan maddelerin idhalini de Hükümet tahdid veya menedebilir.

MADDE 21 — Halkın ve millî müdafaanın katği ihtiyacı olan zarurî maddelerin istihlâk miktarını lüzum halinde Hükümet, tayin ve tahdid edebilir.

MADDE 22 — Halkın ve Millî Müdafaanın katği ihtiyacı olan zarurî maddeleri memleket haricinden celbetmek maksadile icabında Hükümet, tensib ettiği ticaret müesseselerini ve ticaret birliklerini kredi, döviz ve akreditif ile teşhiz eder ve bu müessese ve birliklerden lüzum görülenleri memlekte stok yapmağa mecbur kılar.

Bu maddede yazılı müesseseler Hükümetin murakabesine tâbidir.

MADDE 23 — 22 nci maddeye müsteniden stok yapmağa mecbur tutulanların bu mecburiyetle yaptıkları stoklarda sunî taksirlerinden mütevellid zararlar müstesna olmak üzere fiat sukutundan doğacak hakikî zararlar, satış müsaadesi tarihine kadar geçecek zamana aid fazile birlikte Devletçe tazmin olunur.

MADDE 24 — Hükümet, dahilde imal ve istihsal edi'len maddelerin memleket ihtiyacından fazla olan miktarını harice çıkarmak maksadile yapılacak satışların şekil ve şartlarını, âmil ve müstahsılların hak ve menfaatlerine zarar vermiyecek surette tanzim edebilir.

MADDE 20 — Hükümetin yirminci maddesi aynen

MADDE 21 — Hükümetin yirmi birinci maddesi aynen

MADDE 22 — Hükümetin yirmi ikinci maddesi aynen

MADDE 23 — Hükümetin yirmi üçüncü maddesi aynen

MADDE 24 — Hükümetin yirmi dördüncü maddesi aynen

MADDE 25 — Memleket ihtiyacı bakımından Hükümetin lüzumlu gördüğü maddeleri, Hükümetçe tayin edilecek mikdar fevkinde ve şartlar haricinde sanat ve ticaret erbabının stok yapmalarını ve tacir olmıyanlar ile başka maddeler ticaretile meşgul olanların da şahsî ihtiyaçları fevkinde o nevi malları biriktirmelerini Hükümet menedebilir.

MADDE 26 — Hükümet, halk ve millî müdafaa ihtiyacını karşılamak ve ihracatı tanzim etmek veya müstahsili korumak maksadile memleket mahsüllerini mubayaa edebileceği gibi memleket ihtiyacını temin ve idhalâtı tanzim etmek maksadile dahi hariçten mal mubayaa edebilir.

Memleket mahsüllerinden birinin ihracı Hükümetçe tahdit veya menedilmesinden dolayı dahilî satış fiyatına düşkünlük ârız olursa müstahsili bu yüzden maruz kalacağı zarardan vikaye için Hükümet, bu mahsülleri ya değer pahasile satın alır ve yahud bunların terhini mukabilinde müstahsillere para ikraz edilmesini temin eder.

MADDE 27 — Hükümetçe akdolunan mukaveleler veya ittihaz edilen tedbirler dolayısıyla bir malm dahilî satış fiyatına haricî satış fiyatı arasında fazla kâr hâsıl olduğu takdirde, memlekete olan idhalâtı daha müsaid şartlarla yapmağı temin ve dahilî fiyatları veya ihracatı tanzim maksadile Hükümet; bu fazla kârdan Ziraat Bankasında bir fon tesis edebilir.

Şukadar ki, Hükümetin aldrığı tedbirlerle alâkalı olmayarak ve kendi sâyileri ile Hükümetçe tayin edilmiş olan ihraç fiyatlarının fevkinde satış yapmış olan tacirlerin elde ettikleri fazla kâr, munhasıran kendilerine aiddir.

MADDE 28 — Konişmentoları bir bankanın veya bir tacirin ve yahud herhangi bir şahsın elinde bulunan ve fakat fiyat yükselmesine intizaren veya herhangi bir sebeble alâkalılarınca gümrükten çekilmeyen her türlü mallar, icabında Hükümet tarafından o malm alâkalılarınca nam ve hesabına gümrükten çıkarılır.

Memleket haricine çıkmak üzere gelen transit malları bu hükümden müstesnadır.

MADDE 29 — Hükümet; idhal ve ihraç maddeleri için fiyat tayin ve muayyen fiattan fazlaya

MADDE 25 — Hükümetin yirmi beşinci maddesi aynen

MADDE 26 — Hükümetin yirmi altıncı maddesi aynen

MADDE 27 — Hükümetin yirmi yedinci maddesi aynen

MADDE 28 — Konişmentoları bir bankanın veya bir tacirin veyahud herhangi bir şahsın elinde bulunan ve fakat fiyat yükselmesine intizaren veya herhangi bir sebeble alâkalılarınca ihbara rağmen bir hafta zarfında gümrükten çekilmeyen her türlü malları, icabında Hükümet tarafından o malm alâkalılarınca nam ve hesabına gümrükten çıkarılır.

Memleket haricine çıkmak üzere gelen transit malları bu hükümden müstesnadır.

MADDE 29 — Hükümetin yirmi dokuzuncu maddesi aynen

idhal veya muayyen fiattan noksana ihraç yapılmasını menedebilir.

MADDE 30 — Bu kanunun tatbikte bulunduğu müddet zarfında, şehir ve kasaba ve iskele ve liman ve istasyonlarda gayrimenkullerin kira bedelleri, 1939 senesinde muayyen olan kira bedellerinden fazla olamaz.

Bu madde hükmünün tatbik edileceği yerleri, Hükümet tayin ve ilân eder.

MADDE 31 — Hükümet, dahilde lüzum gördüğü maddelerin azamî fiatlarını, cinslerini ve nevilerini tesbit eder.

Bunun icab ettirdiği her nevi malûmatın verilmesi ve vesikalarının gösterilmesi mecburidir.

MADDE 32 — Bir malı müstehlike arzmeden evvel muhtelif ticaret erbabı arasında yapılan zincirleme ticaret şekilleri ve bir malın müstehlike muayyen fiatla arzından sonra sunî kıymet yükseltilmesi gibi ihtikâr teşebbüsleri yasaktır.

Yeni mal gelmiyeceği veya gecikeceği veya daha pahalıya malolacağı gibi bahanelerle mevcut malın satıştan kaldırılması veya muvazaa suretile elden çıkarılması veya her hangi bir suretle kaçırılması da ihtikârdan sayılır.

MADDE 33 — Halk ve millî müdafaa ihtiyacından madud olan her türlü eşyanın konulması için muktazi mahfuz mahalleri ve depoları Hükümet, 1939 senesindeki icar bedellerine ve icar bedeli taayyün etmemiş bir yer ise gayrisafi irad miktarınca tayin edilecek bir kira mukabilinde işgal ve istimal edebilir.

MADDE 30 — Bu kanunun tatbikte bulunduğu müddet zarfında, şehir ve kasaba ve iskele ve liman ve istasyonlarda gayri menkullerin kira bedelleri, bu kanunun tatbik mevkiine konulmaya tekaddüm eden senenin muayyen olan kira bedellerinden fazla olamaz.

Bu madde hükmünün tatbik edileceği yerleri, Hükümet tayin ve ilân eder.

MADDE 31 — Hükümet, dahilde lüzum gördüğü maddelerin azamî fiatlarını, cinslerini, nevilerini ve vasıflarını tesbit eder.

Hükümete her nevi malûmatın verilmesi ve vesikalarının gösterilmesi mecburidir.

Toptan, yarı toptan ve perakende ticarete, tacir sıfatını haiz hakikî ve hükmi şahıslar arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde satılan mal için satıcı tarafından fatura verilmesi ve faturaların muayyen bir müddet zarfında satan ve satım alan tarafından muhafaza edilmesi Hükümetçe mecburî kılınabilir.

Yüz kuruştan fazla yapılan alış verişlerde müşterinin talebi üzerine satıcı fatura vermeğe mecburdur.

MADDE 32 — Eşya fiatlarının muhik bir sebeb olmaksızın yükseltilmesi, mevcut malın satışa arzedilmemesi, mevcudu kalmadığı beyanile malın saklanması, fazla fiata satmak kasdile malın her hangi bir surette kaçırılması, muvazaa yolu ile elden çıkarılması, makbul bir sebebe müstenid olmayarak gümrükten çekilmesi, lüzumundan fazla malın satım alınması, bu malların idhar edilmesi, müstahsil yahud müstehlik aleyhine fiat birliği yapmak, yaptırmak, bir malı müstehlike arzmezden evvel muhtelif ticaret erbabı arasında yapılan zincirleme muamelesi, mevcut malın satıştan kaldırılması, bu maksadlarla propaganda yapılması sunî olarak fiyat yükseltilmesi yasaktır.

MADDE 33 — Halk ve millî müdafaa ihtiyacından madud olan her türlü eşyanın konulması için muktazi mahfuz mahalleri ve depoları Hükümet kanununun tatbik mevkiine bulunduğu seneye tekaddüm eden senedeki icar bedellerine ve icar bedeli taayyün etmemiş bir yer ise gayri safi irad miktarınca tayin edilecek bir kira mukabilinde işgal ve istimal edebilir.

MADDE 34 — Hükümet, 3018 numaralı kanunun yedinci maddesi hükmünü idhalât tacirlerle toptancı ve yarı toptancı tacirlere ve sanayi erbabına dahi teşmil edebilir.

MADDE 35 — Müstahsilden mal alanların veya müstehlike mal satanların aralarında fiat birliği yaparak veya yaptırarak anlaşma yolu ile halkın istismar edilmesi yasaktır.

MADDE 36 — Hükümet; her türlü hususî nakil vasıtalarının seyrüseferini tanzim ve tahdid edebileceği gibi bu vasıtaların malzemelelerini ve mutad ücretlerini vererek Devletçe lüzum görülen yerlerde ve hizmetlerde çalıştırabilir, lüzum ve ihtiyaç gördüğü takdirde bu vasıtaları değer pahasını vererek satın alabilir.

MADDE 37 — Hükümet; çiftçiliğe elverişli olan kadın ve erkek her vatandaşı, kendi ziraat işi yüzüstü kalmamak şartile ikametgâhının en çok 15 kilometre mesafesi dahilinde bulunan gerek Devlete ve gerek şahıslara aid ziraat işlerinde tahakkuk eden ihtiyaca göre ücretli olarak çalıştırabilir ve bu mntakada eşhasa aid olub ta sahibine katği lüzumu olmayan her nevi ziraat vasıtalarından bir kira mukabilinde istifade edebilir.

Kadınlar ancak kendi köy, kasaba ve şehir sınırları içinde çalıştırılır.

MADDE 38 — Hükümet, harb iktisadiyatının icab ettirdiği mntakalarda yapılacak zeriyyatın nevi ve çeşidlerini tayin ve tesbit edebilir.

MADDE 39 — Üzerinde zeriyyat yapılmayan bin hektardan fazla araziyi Hükümet, bir bedel mukabilinde kiralararak işletebilir.

MADDE 40 — Hükümet, ziraate elverişli sekiz hektar ve daha ziyade arazi sahibi olan her şahsı bu arazinin yarısına kadar hububat ekmeğe mecbur tutabilir.

Bu mecburiyet, arazi sahibinin malik olduğu çift hayvanı mikdarına ve her çift hayvan için dört hektar esasına göre hesap edilir.

Her traktör hal ve vaziyetine göre 15 - 30 çift mukabili addedilir.

MADDE 41 — Ekilen her dört hektar arazi için bir çift öküz Millî Müdafaa mükellefiyetinden istisna edilir.

MADDE 34 — Hükümet, 3018 numaralı kanunun birlikler hakkındaki yedinci maddesi hükmünü idhalât tacirlerle toptancı ve yarı toptancı tacirlere ve sanayi erbabına dahi teşmil edebilir.

MADDE 35 — Hükümetin 35 nci maddesi aynen

MADDE 36 — Hükümetin 36 ncı maddesi aynen

MADDE 37 — Hükümet; ziraatta çalışabilir her vatandaşı, kendi ziraat işi yüzüstü kalmamak şartile ikametgâhının en çok 15 kilometre mesafesi dahilinde bulunan gerek Devlete ve gerek şahıslara aid ziraat işletmelerinde tahakkuk eden ihtiyaca göre münasib ücretle çalıştırılabilir ve bu mntakada eşhasa aid olub da sahibine katği lüzumu olmayan her nevi ziraat vasıtalarından münasib bir kira mukabilinde istifade edebilir.

Kadınlar ancak kendi köy, kasaba ve şehir sınırları içinde çalıştırılır.

MADDE 38 — Hükümet, lüzum gördüğü mntakalarda yapılacak zeriyyatın nevi ve çeşidlerini tayin ve tedkik edebilir.

MADDE 39 — Üzerinde zeriyyat yapılmayan beş yüz hektardan fazla araziyi Hükümet, bir bedel mukabilinde işletebilir.

MADDE 40 — Hükümetin 40 ncı maddesi aynen kabul

MADDE 41 — Hükümetin 41 nci maddesi aynen kabul

MADDE 42 — Hükümet, her türlü ziraat âletlerini ve vasıtalarını, zirai ilâçları ve tohumları lüzumuna göre parasız veya ariyet veya ödünç veyahud bir kira mukabili olarak ihtiyacı bulunanlara tevzi edebilir ve çiftçiyi kuvvetlendirmek için lüzumu halinde ödünç para verebilir.

Dördüncü fasıl
Malî hükümler

MADDE 43 — Bu kanunun derpiş ettiği işlerin icab ettireceği tediyeler için Hükümet emrine Hazinece 25 milyon liraya kadar bir sermaye temin olunur. Mütedavil sermaye ile sabit tesisat ve teşkilât masrafı karşılıkları İcra Vekilleri Heyeti kararile bu sermayeden tefrik edilir.

MADDE 44 — Vekâletlerce bu kanuna müsteniden yapılacak işlerin istilzam ettiği para, İcra Vekilleri Heyeti kararile alâkalı vekâlet emrine verilir. Senelik sarfiyatı 400 bin lirayı geçmemek üzere yapılacak teşkilât kadroları İcra Vekilleri Heyeti kararile tesbit ve karşılığı bu sermayeden tefrik olunur.

MADDE 45 — Bu sermaye:

A - Bütçeye konulacak tahsisat ile

B - Hazinece verilecek avanslarla

C - Bankadan temin edilecek kredilerle

Ç - İcra Vekilleri Heyeti kararı üzerine Ziraat bankasınca ihraç ve Hazinece kefalet edilecek bono veya tahvillerle temin edilir.

MADDE 46 — Mütedavil sermaye ile yapılan bütün muamelelerde hususî hukuk hükümleri caridir.

Ancak bu sermaye mahfuziyet ve masuniyet itibarile Devletin umumî mallarından sayılır.

MADDE 47 — Bu sermaye hesapları ve evrakı müsbitesi Türkiye Cumhuriyeti Ziraat bankasında temerküz ettirilir, veznedarlık işleri de bu banka tarafından yapılır.

Kadro ve idare masrafları ayrı bir hesabda ve muamelâta müteallik her nevi tediyat ve tahsilât, taallük ettiği vekâlet için açılan hususî hesaplarda gösterilir.

MADDE 48 — Her takvim senesine aid muamelelerin sene gayesi itibarile bir bilânçosu tan-

MADDE 42 — Hükümet, her türlü ziraat âletlerini, makinelerini ve vasıtalarını, zirai ilâçları ve tohumları lüzumuna göre parasız veya ariyet veya ödünç veyahud bir kira mukabili olarak ihtiyacı bulunanlara tevzi edebilir ve çiftçiyi kuvvetlendirmek için lüzumu halinde ödünç para verebilir.

Dördüncü fasıl
Malî hükümler

MADDE 43 — Bu kanunun derpiş ettiği işlerin icab ettireceği tediyeler için Hükümet emrine Hazinece 25 milyon liraya kadar bir sermaye temin olunur. Mütedavil sermaye ile sabit sermaye ve teşkilât masrafı karşılıkları İcra Vekilleri Heyeti kararile bu sermayeden tefrik edilir.

MADDE 44 — Hükümetin 44 ncü maddesi aynen

MADDE 45 — Hükümetin 45 nci maddesi aynen

MADDE 46 — Bu sermaye ile yapılan bütün muamelelerde hususî hukuk hükümleri caridir.

Bu sermaye üzerinde suç işleyenler hakkında Devlet malları aleyhinde suç işleyenler hakkındaki hükümler tatbik edilir.

MADDE 47 — Hükümetin 47 nci maddesi aynen.

MADDE 48 — Hükümetin 48 nci maddesi aynen.

zim edilir. Bu bilânçoya kârü zarar hesabının ve teşkilât ve tesisat masraflarına aid hesabın fasıl ve madde itibarile müfredatını natik cedvellerle bilânçonun aktif ve pasifine aid envanterler raptolunur.

MADDE 49 — Sermaye ve kârü zarar hesablarile üçüncü şahıslara ve işin mahiyeti icabınca her nevi kıymet hareketlerine müteallik hesaplar, Ziraat bankasınca tanzim ve Maliye vekâletince tasdik olunacak bir muhasebe usulüne bağlanır.

Defterler, ticaret kanunu hükümleri dairesinde Ziraat bankasınca tutulur.

Bu hususta bankaca ihtiyar edilecek maaş ve masraflar yukarıki maddede teşkilât için tefrik edilmiş olan paradan tesviye olunur.

MADDE 50 — Bu sermayeden sarfedilecek paralar muhasebei umumiye ve arttırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebatın murakabesine tâbi değildir.

MADDE 51 — Bu kanun mucibince yapılacak işlere müteallik hesaplar 3460 numaralı kanun ile teşekkül eden umumî mürakabe heyetince tedkik ve mürakabe edilir.

Şu kadar ki, her takvim senesine aid bilânço ve buna müteallik umumî mürakabe heyeti raporu, işlerin taallük ettiği vekillerin mütalealarile birlikte hesabın taallük ettiği senenin hitamından itibaren en geç altı ay içinde Başvekâletçe Büyük Millet Meclisine gönderilir. Bu bilânçonun Büyük Millet Meclisince tasdiki alâkadarların ibrasını tazammun eder.

MADDE 52 — Bu kanunun tatbikine ihtiyaç kalmadığına üçüncü madde mucibince karar verilip ilân edilmesini müteakib Ziraat bankasınca bu sermaye ile yapılan muamelelerin tasfiyesine başlanr. Tasfiye neticeleri Hazineye devredilir. Vukuu tesbit edilecek zararlar Maliye vekâleti bütçesine konacak tahsisattan mahsub edilir. Tasfiye bilânçoları 45 nci madde hükmüne tevfi kan Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

Beşinci fasıl

Ceza hükümleri

MADDE 53 — Stok yapmak mecburiyetine mütedair (22) nci, satış şekil ve şartlarına riayet hakkındaki (24) ncü ve Hükümetin fazla

MADDE 49 — Hükümetin 49 ncu maddesi aynen.

MADDE 50 — Hükümetin 50 nci maddesi aynen.

MADDE 51 — Hükümetin 51 nci maddesi aynen.

MADDE 52 — Hükümetin 52 nci maddesi aynen.

Beşinci fasıl

Ceza hükümleri

MADDE 53 — Bu kanunun 8 nci maddesinin birinci fıkrasile 24, 29, 31, 38 nci maddeleri hükümlerine riayet etmeyenlerden yirmi beş

stok yapmamağa dair olan tebligatına muhalefet etmek hakkındaki (25) nci ve Hükümetçe tesbit olunan fiyata müteferri (31) nci, masnuat ve mamulâтта tayin olunacak mikdar, çeşidler ve saireye aid olan (38) nci ve hububat zerinden imtina keyfiyeti yazılı olan (40) nci maddelerdeki mecburiyet veya memnuiyetlere riayet etmeyenler beş bin liraya kadar para cezasile cezalandırılır.

Hükmolunan ceza mahkûmun bu mecburiyeti ifa etmemek veya memnuiyete riayet eylememek yüzünden temin eylediği veya edeceği menfaat mikdarından aşağı olamaz.

İşlenen suçun ağırlığına göre ayrıca üç sene kadar hapis cezasına da hükmolunabilir.

MADDE 54 — Eşya fiyatlarının muhik bir sebep olmaksızın yükseltilmesi veya mevcut malın satışa arz edilmemesi veya mevcudu kalmadığı beyanile malın saklanması veya fazla fiyata satmak kasdile malın her hangi bir surette kaçırılması veya muvazaa yolile elden çıkarılması veya makbul bir sebebe müstenid olmayarak gümrükten çekilmemesi veyahud lüzumundan fazla mal satın alınması veyahud bu malların iddihar edilmesi veya müstahsil yahud müstehlik aleyhine fiyat birliği yapmak veya yaptırmak veya bir malı müstehlike arzetmezden evvel muhtelif ticaret erbabı arasında yapılan zincirleme muamelesi veya mevcut malın satıştan kaldırılması veya bu maksadlarla propaganda yapılması hallerinde üç bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılmakla beraber başkaca cürmün alâkadar olduğu malların musaderesine de hükmolunabilir.

İşlenen suçun ağırlığına göre ayrıca iki sene kadar hapis cezası da verilebilir.

MADDE 55 — 51 ve 52 nci maddelerde yazılı suçlardan dolayı her türlü teşebbüs, müessese, şirket veya birlikleri doğrudan doğruya şahsen veya her hangi nam ve sıfatla olursa olsun dolayısıyla filen idare edenler, ceza görürler.

Şu kadar ki teşebbüs, müessese, şirket veya birlikler, para cezası tediyesi hususunda idare edenlerle müteselsilen mesuldürler.

MADDE 56 — Bu kanunun dokuzuncu maddesile otuz yedinci maddesinin ilk fıkrasında yazılı iş mükellefiyetine riayet etmeyen-

liradan iki yüz elli liraya kadar ağır para cezası almır, tekerrürü halinde yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasile birlikte yedi günden bir aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 54 — Bu kanunun 9 ncu maddesinde yazılı olan iş mükellefiyetine, 10 ve 11 nci maddelerde yazılı olan mecburiyetlere ve 15, 17, 36 nci maddeler hükümlerine ve 40 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı olan mükellefiyete riayet etmeyenlerden elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasile birlikte on beş günden iki aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 55 — Bu kanunun 21 ve 37 nci maddesi hükmüne riayet etmeyenlerden on liradan yüz liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 56 — Bu kanunun 22 ve 25 nci maddelerinde yazılı olan mecburiyetlere riayet etmeyenlere iki yüz elli liradan iki bin liraya ka-

lerle dördüncü maddede yazılı işi mazeretsiz ve habersiz terkedenlere üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 57 — Bu kanunun on yedinci maddesile otuz yedinci maddenin son fıkrasında yazılı alât, edevat ve saireyi vermemek için kaçırın veya saklayanlara üç aya kadar hapis veya beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur ve bu mallar kimin yedinde bulunursa bulunsun zorla alınır.

MADDE 58 — Bu kanunun (8) nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı program verme tebliğine uymıyanlara 500 liraya kadar para cezası hükmolunur.

Mahkemece takdir edilecek vaziyette ayrıca bir aya kadar hapis cezası da verilebilir.

MADDE 59 — Ücretle çalışmak mükellefiyetine tâbi tutulupta çalışmakta iken verilen işleri ankasın lâyikile yapmıyanlara on beş güne kadar hafif hapis cezası verilir. Bu maddeye göre mahkûm oldukları cezayı çektikten sonra da çalışma mükellefiyetine riayet etmeyenler hakkında altı aydan bir seneye kadar sürgün cezası hükmolunur.

Yukarıda yazılı işleri kasden sekteye uğratanlara da altı aya kadar hapis cezası verilir.

Mezkûr işleri kasden bozanlar hakkında üç seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 60 — Bu kanunun tatbik mevkiinde bulunduğu zamanlarda 100 kuruştan fazla yapılan alışverişlerde müşterinin talebi üzerine satıcı bir fatura vermeğe mecburdur. Faturayı vermeyen satıcı 500 liraya kadar ağır para cezasına ve üç ay hapse mahkûm edilir.

MADDE 61 — Bu kanunda yazılı suçlar için Türk ceza kanunu ile diğer kanunlarda daha ağır ceza hükümleri bulunduğu takdirde o cezalar hükmolunur.

MADDE 62 — Bu kanuna göre verilen hükümler kesbi katiyet ettikleri takdirde masarifi mahkûma aid olmak üzere tamamen veya

dar ağır para cezası ve tekerrürü halinde bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile birlikte iki seneden beş seneye kadar muvakkat sürgün cezası hükmolunur.

MADDE 57 — Bu kanunun 28 nci maddesinde yazılı olduğu veçhile mühik bir sebebe müstenid olmayarak vaki olan ihbara rağmen muayyen müddet içinde malmı gümrükten çekmeyenlere yedi günden bir aya kadar hapis ve elli liradan iki yüz elli liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 58 — Bu kanunun 30 ncu maddesi hükmüne muhalefet edenlerden elli liradan iki yüz elli liraya kadar ağır para cezası alınır. Bu para cezası bir senelik kira tutarından aşağı olmaz.

MADDE 59 — Bu kanunun 32 ve 35 nci maddelerinde yazılı ihtikâr ve istismar hareketlerinde bulunanlara işledikleri filin ağırlığına göre beş yüz liradan beş bin liraya kadar ağır para cezasile beraber iki seneden beş seneye kadar muvakkat sürgün cezası hükmolunur ve malları da musadere edilir. Şu kadar ki 32 nci maddedeki gümrükten malı çekmemek suçu hakkında yalnız 57 nci madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 60 — Bu kanuna göre hükmedilen cezalar tecil edilemez.

MADDE 61 — Bu kanunda yazılı suçlar için Türk ceza kanunile diğer kanunlarda daha ağır ceza hükümleri bulunduğu takdirde o cezalar hükmolunur.

MADDE 62 — 56 ve 59 ncu maddelerde yazılı suçların faileri hakkında hükmolunacak para cezalarından dolayı bunların çalıştıkları ticaret veya smâ müessese veya sair hükmi şahıslar malen ve müteselsilen mesuldürler.

MADDE 63 — Bu kanuna göre verilen hükümlerin katgileştikleri takdirde masraf mahkûma aid olmak üzere tamamen veya hulâsa ola-

hulâsa olarak neşrine mahkemece karar verilebilir.

MADDE 63 — Bu kanunla kendine verilen vazife ve salâhiyeti sui istimal edenler hakkında ceza kanununun vazife ve salâhiyetin sui istimaline müteallik maddelerinde yazılı cezalar iki kat olarak hükmolunur.

Bu kanuna göre tavgif edilen memur ve müstahdemlerin ihmâl ve terahî ve vazifeyi sui istimal ve cezayı müstelzim sair suçlarından dolayı haklarında yapılacak cezaî takiblerde 1609 sayılı kanun hükmü tatbik olunur.

Şu kadar ki yalnız para cezası veya hâkimin hapisle para cezasından birini tayinde muhtar olduğu suçlarda mezkûr kanunun üçüncü maddesi tatbik olunmaz.

MADDE 64 — Bu kanunun tatbikini temin maksadile gerek alâkadarlara ve gerek üçüncü şahıslara aid ticarethane, imalâthane, depo, mağaza, antrepo vesair her türlü iddihar yerlerinde arama ve sair tahkik muamelelerinin icrasında bu kanunun tatbikile tavgif kılınmış olan memurlar zabıtanın bu hususta lâzımgelen tahkik muamelesinin beraberce ifasını talep edebilirler. Zabıta bunların talebini derhal kabule mecburdur.

Zabitanın yapacağı bu aramalarda hâkimin izni alınmak şarttır.

Bu maksadla meskenlerde yapılacak aramalarda munhasıran ceza muhakemeleri usulü kanununun 97 nci maddesi hükmü cari olur.

MADDE 65 — Bu kanunun şümulüne giren suçlar, ceza muhakemeleri usulü kanununun 423 nci maddesi mucibince asliye ceza mahkemeleri ve Temyiz mahkemesinde tatil zamanında görülen acele işler zümresindedir.

MADDE 66 — Bu kanunda yazılı suçların takib ve muhakemelerinde, meşhud suçlar muhakeme usulü hakkındaki 3005, 3498 ve 3749 sayılı kanunlarda yazılı şartların mevcudiyeti halinde mezkûr kanunlar hükmü tatbik olunur.

rak neşrine mahkemece karar verilebilir.

Şu kadar ki 56 ve 59 ncu maddeye tevfikan verilen hükmün bedeli mahkûma aid olmak ve fakat 25 lirayı geçmemek şartile neşri mecburidir.

MADDE 64 — Bu kanunla kendilerine verilen vazife ve salâhiyetleri suiistimal etmek suretile suç işleyenler hakkında Türk ceza kanunile diğer kanunlarda muayyen olan cezalar iki kat olarak hükmolunur.

Bu kanuna göre tavgif olunan memur ve müstahdemlerin bu kanunun tatbiki dolayısıyla işledikleri suçlardan dolayı haklarında yapılacak cezaî takiblerde memurun muhakematına dair kanun hükümleri tatbik olunmaz.

MADDE 65 — Bu kanunun tatbikile tavgif edilenler kanunun tatbikini temin maksadile gerek alâkadarlara ve gerek üçüncü şahıslara aid ticarethane, imalâthane, depo, mağaza, antrepo ve sair her türlü idhar yerlerinde ara talebinde bulunabilecekleri gibi yapılacak aramalarda kendileri de hazır bulunabilirler.

Arama ve zabıt muameleleri umum hükümler dairesinde icra olunur.

MADDE 66 — 56 ve 59 ncu maddede yazılı suçlardan dolayı yapılacak olan son tahkikat mevkufen icra edilir.

MADDE 67 — Bu kanunun şümulüne giren suçlar ceza muhakemeleri usulü kanununun 423 nci maddesi mucibince tatil zamanında görülen acele işlerden sayılır.

MADDE 68 — Bu kanunda yazılı suçların takib ve muhakemelerinde meşhud suçların muhakeme usulü hakkındaki 3005, 3498, ve 3749 sayılı kanunlarda yazılı şartların mevcudiyeti halinde mezkûr kanunlar hükmü tatbik olunur.

Yukarıki fıkranın şümulü dışında kalan hal-lerde ceza muhakemeleri usulü kanunu tatbik edilir.

Altıncı fasıl

Müteferrik hükümler

MADDE 67 — Bu kanun hükümleri dairesin-
de ittihaz edilecek karar ve muameleler hakkın-
da kazaî mercilerden tehiri icra kararı verile-
mez.

MADDE 68 — Askerlik ve millî müdafaa
mükellefiyeti kanunlarımızın, bu kanunun (41) nci
maddesinde yazılı muafiyet müstesna olmak üze-
re diğer hükümleri mahfuzdur.

MADDE 69 — Bu kanun neşri tarihinden
muteberdir.

MADDE 70 — Bu kanun hükümlerini tat-
bika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayik Öztürk	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Mü. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	A. Çetinkaya
Ti. V.		
N. Topcoğlu		

Altıncı fasıl

Müteferrik hükümler

MADDE 69 — Bu kanun hükümleri daire-
sinde ittihaz edilecek karar ve muameleler hak-
kında kazaî mercilerden tehiri icra ve tedbiri
ihtiyatî kararları verilemez.

MADDE 70 — Askerlik ve Millî Müdafaa
mükellefiyeti kanunlarımızın, bu kanunun (41)
nci maddesinde yazılı muafiyet müstesna olmak
üzere diğer hükümleri mahfuzdur.

MADDE 71 — Bu kanun neşri tarihinden
muteberdir.

MADDE 72 — Bu kanun hükümlerini tat-
bika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

S. Sayısı : 65

İdare Heyetinin Divanı muhasebat 1939 malî yılı bütçesinde münakale yapılması hakkındaki 2/11 sayılı kanun teklifi ile 1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı bütçe ve cedvellerin bazılarında değişiklik yapılması hakkında 1/295 sayılı kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İdare Âmirliği
Muhasebe müdürlüğü
No. 2039/21139

20 - XII - 1939

Yüksek Reisliğe

20 - IX - 1939 tarihinde ölen Divanı muhasebat murakıblerinden Ali Nuri Kabadayımın filî hizmet müddeti 34 seneye balığ olduğu cihetle 6 - IV - 1936 tarih ve 2936 sayılı kanun hükmüne tevfikan varislerine itası icab eden tekaüd ikramiyesi için 1939 malî yılı Divanı muhasebat bütçesinin 42 nei tekaüd ikramiyesi faslındaki tahsisat kâmilen sarfedildiği cihetle mevzubahs istihkakın tediyesine imkân görülemediğinden 48 nei faslın 2 nei evrakı matbua tertibinden (2 040) liranın tenzili ile 42 nei tekaüd ikramiyesi faslına ilâvesi için aşağıda yazılı kanun maddelerinin kabulünü arz ve teklif ederiz.

İdare Âmiri
H. Bayrak

İdare Âmiri
İ. F. Alpaya

İdare Âmiri
Dr. S. Uzel

İDARE HEYETİNİN TEKLİFİ

MADDE 1 — 1939 malî yılı Divanı muhasebat bütçesinin 48 nei faslının 2 nei evrakı matbua tertibinden (2 040) liranın tenzili ile aynı yıl bütçesinin 42 nei tekaüd ikramiyesi faslına zam ve ilâve edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayn : 6/111

10 - I - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı bütçe ve cedvellerin bazılarında değişiklik yapılması hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 2 - I - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâiyhası

Birinci madde

F. M. Lira

İstatistik umum müdürlüğü

102		8 600	3700 sayılı kanun mucibince 1940 senesinde yapılacak umumî nüfus sayımına hazırlık olmak üzere bu sene zarfında bir kaç yerde yapılması lüzumlu görülen tecrübe sayımlarına aid masraflar karşılığıdır.
104			
121	1,2		

Devlet meteoroloji işleri umum müdürlüğü

130		500	Tertiblerindeki tahsisat bakiyelerinin malî yıl sonuna kadar vuku bulacak ihtiyaçlara kâfi gelmeyeceği anlaşılmıştır.
132		500	
134		1 000	
135	1	500	
136		500	
137	1	1 000	
140		2 000	
144		2 500	
145		3 200	
147		1 500	
150		200	

Maliye vekâleti

183	3	5 500	3686 sayılı kanunla kıymetleri iptal edilen evlenme kâğıtlarından 12 nevinin tabettirilmesine lüzum hâsıl olmuştur.
191		2 000	Balık müfettişlerinin de harekâtları bu tertibden tediye edilmekte olduğundan tertibindeki tahsisat kâfi gelmeyecektir.
193		8 000	Sarfiyatı ücretli muhabere ve mükâleme tertibinden yapılmakta olan bazı telefonların Posta ve telgraf idaresine geçmiş olması yüzünden bu sarfiyatın resmî telefon tesisi ve mükâleme tertibinden karşılanması icabetmesinden ileri gelmiştir.
200	2	4 000	Teriblerindeki tahsisatın malî yıl sonuna kadar tahakkuk edecek ihtiyaçları karşılayamayacağı anlaşılmıştır.
206		1 500	
211	3	1 000	
210		44 700	Kışın tesirâtı dolayısıyla Millî emlâke aid bazı binalarda tamirat yaptırılmasına lüzum hâsıl olmuştur.
211	2	2 500	Memleketin muhtelif yerlerinde Hazineye aid olup tesbiti icab eden gayrimenkullerin tesbit masrafları tediye edilecektir.
213	1,3	15 000	Damga matbaası Ankaraya nakledileceğinden, mevcudu az olan damga ve sair pullarla diğer kıymetli evrak stokunun çoğaltılmasına lüzum hâsıl olmuş ve bu hususu temin için işletme ve mevaddı ibtidaiye tahsisatının tamamına yakın bir kısmı sarfedilmiş olduğundan malî yıl sonuna kadar tahakkuk edecek ihtiyaçlar karşılanacaktır.

Düyunu umumiye

261	2	2 813	Tertibindeki tahsisat 1715 sayılı Cümhuriyet Merkez bankası kanununun 5 nci maddesi mucibince tevdi edilen Hazine bonolarının tahakkuk eden faizlerine kâfi gelmemiştir.
272		22 500	Elde mevcut ve kesbi katiyet tmiş olan ilâmlar bütçenin tanziminde tahmin edilen mikdarın çok fevkine çıkmıştır.

F. M. Lira

Tapu ve kadastro umum müdürlüğü

- 281 6 000 Bilfiil 30 sene hizmet edenlerden tekaüdlüklerini talep edenlerle 65 yaşını ikmal etmeleri dolayısıyla tekaüde sevkolanların adedi bütçenin tanzimi sırasında tahmin edilen miktarın çok fevkinde bulunması dolayısıyla tekaüd ikramiyesi olarak bütçeye konulan tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.
- 292 6 000 Hatay ve Eskişehir vilâyetlerinde yeniden ihdas edilen kadastro müdürlüklerine tayin edilen memurların harcırahları verilecektir.

Gümrük ve inhisarlar vekâleti

- 312 4 904 Tekâüdlükleri icra edilmiş olan memurlardan 30 sene bilfiil hizmet edenlerin ikramiyeleri tediyeye edilecektir.
- 316 1 000 Tertibindeki tahsisatın malî yıl sonuna kadar olan ihtiyacı karşılayamayacağı anlaşılmıştır.
- 318 1 000 } Hava taarruzlarına karşı passif korunma tedbirlerinin tamamlanması için bu tertiblerdeki tahsisat sarfedilmiş olduğundan malî yıl sonuna kadar tahakkuk edecek ihtiyaçlar karşılanacaktır.
- 323 2 000 }
- 331 3 000 Hastalanan memurların tedavilerine sarfedilecektir.
- 334 4 4 000 Şark ve cenub hududlarında birikmiş olan ve mahallerinde satılması mahzurlu görülen kaçak eşya diğer mahallere nakledilecektir.

Dahiliye vekâleti

- 399 3 44 500 1939 malî yılı bütçesine nahiye müdürlerinin devir ve teftiş masrafları için ayda altı lira hesabına tahsisat konulduğu halde 3635 sayılı kanunla aylık miktar 10 lira olarak kabul edilmiş olduğundan mevcut tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.

Matbuat umum müdürlüğü

- 412 250 Yeni barem kanunu mucibince 1 - IX - 1939 tarihinden itibaren ücretli memurlara verilecek muvakkat tazminat karşılığıdır.
- 414 300 Gazete kolleksiyonlarının teşkilât kanunu mucibince tasnif ve bir arada muhafazalarını temin için raf ve dolab yaptırılacaktır.
- 417 6 000 Umum müdürlük tarafından neşredilmekte olan bültenler için İstanbuldan telefon ile rapor alınmakta olduğu eihetle mevcut tahsisat kâfi gelmemiştir.

Emniyet işleri umum müdürlüğü

- 426 3 486 İstekleri üzerine tekaüdlükleri icra edilen memurlardan 30 sene bilfiil hizmet etmiş olanlara 1683 sayılı kanun mucibince ikramiyeye verilecektir.

Jandarmanın genel K.

- 462 9 260 İstekleri üzerine tekaüdlükleri icra edilenlerden 30 sene bilfiil hizmet edenlerin tahakkuk eden ikramiyeleri verilecektir.
- 473 8 000 Yeni teşkilât icabı olarak mevkilerinin tebdiline zaruret hâsıl olan subayların harcırahları karşılanacaktır.

Hariciye vekâleti

- 503 20 500 30 sene bilfiil hizmet eden birinci derece 2 ve 7 nci dereceden 3 memurun tekaüdlükleri icra edilmiş olması dolayısıyla tertibindeki tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.
- 513 3 000 Çin Hükümeti nezdinde yeniden ihdas edilen elçilik için otomobil satın alınacaktır.

F.	M.	Lira	
515		25 000	Yeniden ihdas edilen elçilikler teşkilâtına tayin olunan memurlarla bazı elçiliklerde bu sene yapılan tebeddülât dolayısıyla yerleri değiştirilen memurların harcırahları karşılanacaktır.
524	1	45 000	İngiltere ve Fransa ile aramızda akdedilen anlaşma üzerine Londra ve Parise gönderilen heyetlerin tahakkuk edecek istihkakları tediye edilecektir.
Adliye vekâleti			
593		25 000	65 yaşını ikmal etmiş olmaları dolayısıyla tekaüde sevk edilenlerle 30 sene bilfiil hizmet edenlerden tekaüdlüklerini talep edenlere ikramiye verilecektir.
594	1	1 980	Yeni inşa edilen vekâlet binasına nakledileceğinden bu binada çalıştırılması zarurî olan kalöriferci, kalöriferci muavini, telefoncu ve elektriçinin altışar aylık ücretleridir.
599		1 020	Yeni inşa edilen binaya vekâletin nakli dolayısıyla yapılacak müteferrik masraflar karşılığıdır.
603	1	6 000	Odun fiatlarının yükselmesi bazı mıntakalarda mahrukat kanunu mucibince maden kömürü yakılması mecburiyeti konulmuş bulunması ve maden kömürünün oduna nazaran daha pahalı ve Adliye teşkilâtının genişlemiş olması dolayısıyla bazı vilâyetlerde elektrik tesisatı yapılması mezkûr tertibe tahsisat ilâvesini icabettirmiştir.
603	2	6 000	Adliye teşkilâtının bazı mühim vilâyetlerde genişlemesi ve kırtasiye fiatlarının eski senelere nazaran yükselmiş olması itibarile tertibindeki tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.
611		3 000	Posta Telefon şebekesi tesis edilmiş olan bir çok vilâyetlerdeki Adliye dairelerine telefon tesisatı yaptırılmıştır.
623	1	10 000	Bu sene kampa çıkan neharî talebenin iaşeleri de mektebece temin edilmiş ve passif korunma tedbirleri alınması ve dersanelere mikrofon tertibatı yaptırılması mecburiyeti karşısında kalınmış olduğu cihetle mevcut tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.
Maarif vekâleti			
636		10 000	Ankarada yeniden açılan okul ve şubelere tayin olunan memurlara muvakkat tazminat verilecektir.
637	2	200 000	Sınıf ve şube adedleri arttırılan orta okul ve liselere tayin olunan muallimlerin ücretleri tediye edilecektir.
641		1 200	Passif korunma tedbirleri alınmak üzere ihtiyaç olan malzemeler satın alınacaktır.
646	2	1 500	Sicil işlerinde kullanılmak üzere defter tabettirilecektir.
648		5 000	Maarif şûrasının toplanması dolayısıyla bu tertibdeki tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.
650		3 000	Tertibindeki tahsisatın malî yıl sonuna kadar tahakkuk edecek ihtiyaçları karşılayamayacağı anlaşılmıştır.
661		22 000	Güzel sanatlar akademisine angaje edilen cenebi mütehassısların ücretlerine verilecektir.

F.	M.	Lira	
670	1		Gazi terbiye enstitüsündeki orta okul muallimliği kursu bu seneden itibaren kaldırılmış ve buna mukabil Enstitü talebe kadrosu 250' den 375 e çıkarılmıştır. İlâve edilen bu talebelerin muhtelif ihtiyaçları karşılanacaktır.
	2		
	3		
	4	40 330	
	5		
	6		
	8		
	9		
674	10	5 000	
679	3	18 600	Orta mekteplere yabancı dil öğretmeni yetiştirmek üzere ecnebi memleketlere gönderilmesi mukarrer talebeler vaziyeti hazırca dolayısıyla Üniversitede açılan kursa devam ettirileceklerinden bunlara ayda 40 lira harçlık verilecektir.
681	1,2	8 000	Yeniden açılan kız enstitülerinin iâse, mahrukat, tenvirat, temrin ve müteferrik masrafları karşılanacaktır.
683	2	15 000	Yeniden açılan akşam kız sanat okullarının mübrem ihtiyaçları temin edilecektir.
693	3	44 280	3694 sayılı kanunla tadil edilen Üniversite tedris heyeti kadrosunun tatbiki için
694	3	31 400	Bu tertibe mevzu tahsisat malî sene sonuna kadarki ihtiyaçları karşılayamayacaktır.
Millî Müdafaa vekâleti (Kara kısmı)			
941		10 600	Tertiblerindeki tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.
942		9 400	
947	3	6 651	
Millî Müdafaa vekâleti (Hava kısmı)			
1001		10 000	Fotorometri usulile memleket haritasının yapılmasında kullanılan tayyarelerin masrafları karşılığı olmak üzere Harita umum müdürlüğü bütçesinden verilmektedir.

Yukarıda yazılı tertiplere ilâvesi icabeden tahsisat ilişik bir numaralı cedvelin tenzil sütununda yazılı tertiplerden malî yıl sonuna kadar tasarruf edileceği anlaşılan mebalîğ ile karşılanacaktır.

İkinci madde :

Maliye vekâleti

29 - III - 1336 tarihinde azledilmiş olan Geyve tahsil memurunun maaşlarının tediyesi için Maliye bütçesinde (mazuliyet maaşı) adile açılacak 251 nci fasla 100 liranın;

Matbuat umum müdürlüğü

1939 malî yılı bütçesinde icar tertibi bulunmadığından kiralanmasına lüzum hâsıl olan binanın icarının tediye edilebilmesi için bütçenin sonunda (icar bedeli) adile açılacak 424 A faslına 280 liranın;

Maarif vekâleti

Gazi terbiye enstitüsündeki orta okul öğretmenliği kursu bu seneden itibaren lâğvedilmiş ve buna mukabil talebe adedi 250 den 375 e çıkarılmıştır. Talebe adedinin arttırılması dolayısıyla muallim adedinin de çoğaltılması icabettiğinden ilâve edilecek muallimlerin ücretlerini karşılamak üzere 670 nci faslıda (Muallim ders ücretleri) adile açılacak 10 neu maddeye 4 000 liranın

Fevkalâde tahsisat olarak ilâvesine lüzum hâsıl olmuş ve karşılıkları 2 numaralı cedvelde yazılı tertiblerden tenzil edilmiştir.

Üçüncü madde :

Ücretleri; Emniyet işleri umum müdürlüğü bütçesinin 454 nci faslının 1 nci (ecnebi mütehasıslar ve masrafları ve konferans için celbedilecek mütehasıslar ücret ve masrafları) ve Maarif vekâleti bütçesinin 670 nci faslında yeniden açılan 10 neu (Muallim ders ücretleri) maddelerindeki tahsisattan tediye edilmek üzere İcra Vekilleri Heyeti kararile tasdik olunacak kadrolara istinaden memur ve mütehasıs istihdamına zaruret hâsıl olması dolayısıyla teklif edilmiştir.

Dördüncü madde :

Adliye vekâleti

Vekâlet yeni binaya nakledeceğinden bu binada ki telefonla elektrik ve kalorifer tesisatının işletilmesi için 5 numaralı cedvelin Adliye vekâleti başlığı altında yazılı müstahdemlerin D cedvelinin merkez kısmına ilâvesi lâzımgelmektedir.

Maarif vekâleti

Gazi terbiye enstitüsündeki orta okul muallimliği kursunun lâğvedilerek talebe adedinin artırılması dolayısıyla 5 numaralı cedvelin Maarif vekâleti başlığı altında yazılı müstahdemlerin D cedvelinin Gazi öğretmen okulu ve Eğitim enstitüsükısmına ilâvesi icabetmektedir.

Beşinci madde :

2354 sayılı kanun mucibince tediyesi tahakkuk edecek istihkakların, Düyunu umumiye bütçesinin 260 nci faslından tediyesini temin etmek içindir.

Yukarıda yazılı hususların temini için ilişik kanun lâyihası tanzim edilerek takdim kılınmıştır.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 40

Esas No. 1/295, 2/11

17 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı bütçe ve cedvellerden bazılarında değişiklik yapılması hakkında Başvekâletin 10 - I - 1940 tarih ve 6/111 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası ile Divanı muhasebatın 1939 malî yılı bütçesinde münakale yapılması hakkında İdare Heyetinin kanun teklifi Encümenimize havale edilmekle her iki lâyiha birleştirilerek Adliye, Hariciye, Maliye, Maarif ve Gümrük ve inhisarlar vekilleriyle diğer vekâlet ve dairelerin alâkalı memur ve müdürleri hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Lâyihalar ile 1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı bütçelerle diğer cedvellerde yapılması teklif edilen değişikliklere aid mucib sebebler tedkik edilmiş ve her fasıl üzerinde ayrı ayrı durularak yapılan zam ve tenzillerin sebepleri araştırılmış ve bir kısım tertiblerden cihan vaziyeti dolayısıyla sarfı kabil olmayan tah-

sisattan tasarruflar yapılabileceği ve bu tasarruflardan ekserisinin aynı vaziyet ilcasile ihtiyarı zarurî masrafları karşılayacağı anlaşılmış ve bu suretle müsaîd olmayan diğer tertiplere naklinin hakikî ihtiyaca müstenid olduğu görülerek lâyiha esas itibarile kabul edilmiş ve aşağıda sebepleri arzedilen bazı değişiklikler yapılmıştır.

Gümrük ve inhisarlar vekâletine aid münakalenin müzakeresi sırasında 334 ncu faslın dördüncü maddesine ilâvesi istenen 4 000 liranın 1 000 lira olarak bırakılması ve buradan elde edilen 3 000 liranın 1 000 lirasının yeniden tekaüd talebinde bulunmuş olan bir memurun ikramiyesi olarak 312 nci tekaüd ikramiyesi faslına ilâvesi ve geriye kalan 2 000 liraya 338 nci inşaat ve tamirat faslından yeniden 4 000 lira daha eklenerek hâsıl olan 6 000 liranın İslâhiyede su altında kalarak hasara uğramış bulunan memur evlerinin esaslı tamiratına sarfedilmek üzere Nafia vekâle-

ti bütçesinin 735 nci faslının 3 ncu maddesine ilâvesi Gümrük ve inhisarlar vekili tarafından teklif edilmiş ve Encümenimizce de lüzumlu ve zarurî görülen bu hareket cedvellerde yapılmıştır.

Milletler arası vaziyetin son şekline göre siyâsî münasebetlerin çoğalmasi neticesi olarak Hariciye vekâleti bütçesinin, ecnebi elçiler ile misafirler için ihtiyarı zarurî olan masraflarına aid 520 nci fasla bir miktar tahsisat ilâvesi evvelce mezkûr vekâlet tarafından istenmiş ise de bu lâyihanın tanzimi sırasında karşılık bulunamadığından dolayı cedvele idhal edilemediği ve bu paranın Maliye vekâleti bütçesinin 212 nci istimplâk bedeli faslından karşılanmasının halen kabil olduğu Maliye vekili tarafından izah edilerek cedvele idhali teklif edilmiş ve encümence yerinde görülerek bu teklife göre cedvelde icab eden değişiklik yapılmıştır.

2354 sayılı kanun mucibince tahvil verilmesi 1932 senesi muvazenei umumiye kanununun 11 nci maddesi hükmüne göre olabileceğinden ve muvazene kanununun bir sene meri olmasından bu gün hükümden düşmüş olan kanuna istinad mümkün olamamasından dolayı mezkûr kanun mucibince tahakkuk edecek borçlara bono verilemeyeceği tabii bulunduğundan adı geçen 2354 sayılı kanuna tevfikân tahakkuk edecek istihkakların ödenmesi için yeni bir hüküm konması icab etmekle bu maksadı temin için lâyihanın beşinci maddesi Hükûmetle mutabık kalman şekilde Encümence kaleme alınmıştır.

Hariciye vekâletince 1937, 1938 yıllarında mecmuu 55 100 lira tutan bazı tahsisat harici masrafların yapıldığı ve bunların da ecnebi misafirler için tutulan hususî tren ücretleriyle misafirlerle verilen ziyafet masraflarından, Ha-

tay müzakereleri sırasında yapılan fazla mükâleme bedelinden, tekaüd ikramiyesinden ve Ankara belediyesine su bedelinden ve bir de Tahran sefaretinin inşaatı bakiyesinden doğmak suretile bazı resmî dairelere ve müesseselere ve eşhasa aid borçlar olduğu beyan edilmiş ve bu kabil hak sahiblerinin alacaklarını alamamaları teviz edilir bir hal olamayacağından işin esası hakkında 2518 sayılı kanun hükmüne göre muamele yapılmakla beraber karşılığı temin edilen bu paranın ödenmesi için bir maddenin lâyihaya konması teklifinin Encümence kabulü tekarrür ederek altıncı madde tanzim ve buna bağlı altı sayılı bir cedvel de ilâve olunmuştur.

Bu değişikliklere göre lâyihanın birinci maddesi yekûnu düzeltilerek yeniden yazılmış ve diğer maddeleri aynen kabul edilmekle bu tadillerle tanzim edilen kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	R. V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaeli
B. Denker	T. Çoşkan	S. Yargı
Bolu	Bursa	Elâzığ
Dr. Z. Ülgen	M. Ayas	M. F. Altay
Giresun	Gümüşane	İsparta
M. Akkaya	D. Sakarya	M. Ünsal
İsparta	Kayseri	Kayseri
R. Ünlü	F. Baysal	S. Serim
Konya	Kütahya	Malatya
R. Türel		M. Öker
Maraş	marın	Muğla
M. Bozdoğan	R. Erten	H. Kitabçı
Muş	Seyhan	Urfa
Ş. Ataman	N. Eldeniz	S. İşbay
Yozgad		
A. Sungur		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı bütçe ve cedvellerin bazılarında değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1939 malî yılı muvazenei umumiyesine dahil bazı daire bütçelerinin, ilişik (1) numaralı cedvelde yazılı tertibleri arasında (819 674) liralık münakale yapılmıştır.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı bütçe ve cedvellerin bazılarında değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1939 malî yılı muvazenei umumiyesine dahil bazı daire bütçelerinin, ilişik (1) numaralı cedvelde yazılı tertibleri arasında 873 714 liralık münakale yapılmıştır.

MADDE 2 — 1939 malî yılı Maliye vekâleti, Matbuat umum müdürlüğü ve Maarif vekâleti bütçelerinin, ilişik (2) numaralı cedvelde yazılı tertiblerinden (4 380) lira tenzil edilerek mezkûr bütçelerde yeniden açılan, (3) numaralı cedvelde yazılı tertiplere fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

MADDE 3 — 1939 malî yılı Emniyet işleri umum müdürlüğü ve Maarif vekâleti bütçelerinin, ilişik (4) numaralı cedvelde yazılı tertipleri, muvazenei umumiye kanununun 5 nci maddesine bağlı (E) cedveline alınmıştır.

MADDE 4 — 1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı (D) cedvelinin, Adliye ve Maarif vekâletleri kısımlarına (5) numaralı cedvelde gösterilen kadrolar ilâve edilmiş ve Gazi öğretmen okulu ve Eğitim enstitüsü lîyî talebe adedi (375) e çıkarılmıştır.

MADDE 5 — 2354 sayılı kanun mucibince, verilmiş ve verilecek olan tahvillerin vadeleri hulûl eden kuponları, 1939 malî yılı Düyunu umumiye bütçesinin 260 ncı faslından tediye edilir.

MADDE 6 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 7 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye vekili memurdur.

2 - I - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayik Öztrak		F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	M. Erkmen
Mü. V.	Ti. V.	
A. Çetinkaya	N. Topcoğlu	

MADDE 2 — Aynen

MADDE 3 — Aynen

MADDE 4 — Aynen

MADDE 5 — 2354 sayılı kanun mucibince tahakkuk etmiş ve edecek istihkaklar 1939 malî yılı Düyunu umumiye bütçesinin 260 ncı faslından nakden tediye edilir.

MADDE 6 — 1939 malî yılı Hariciye vekâleti bütçesinin ilişik (6) numaralı cedvelde yazılı tertiblerinden 55 100 lira tenzil edilerek mezkûr vekâlet bütçesinin sonunda (1937 ve 1938 yılları karşılıksız borçları) adı ile yeniden açılan 530 ncü fasla fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

MADDE 7 — 6 ncı madde aynen

MADDE 8 — 7 nci madde aynen

[1] NUMARALI CEDVEL

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
DİVANI MUHASEBAT				
42		1683 numaralı kanununun 58 nci maddesi mucibince verilecek te- kaüd ikramiyesi		2 040
48	2	Defatir ve evrak tabı ve teclid masraflı	2 040	
İSTATİSTİK UMUM MÜDÜRLÜĞÜ				
100	1	Memurlar maaşı	2 400	
102		Merkez müstahdemleri ücreti		2 900
103		Vilâyetler müstahdemi ücreti	2 200	
104		Muvakkat tazminat		1 700
106	4	Makine fişi mubayaa bedeli	4 000	
121		Umumî nüfus sayımı masraflı		
	1	Ücret		500
	2	Mütenevvi masraflar		3 500
Fasıl yekünü				4 000
DEVLET METEOROLOJİ İŞLERİ U. M.				
130		Merkez mefruşat ve demirbaşı		500
132		Merkez müteferrikası		500
134		Vilâyetler mefruşat ve demirbaşı		1 000
135	1	Tenvir ve teshin		500
136		Vilâyetler müteferrikası		500
137	1	Defatir ve evrakı matbua		1 000
140		Resmî telefon tesis ve mükâleme masraflı		2 000
141		Ücretli muhabere ve mükâleme bedeli	1 000	
144		Tesisat ve tamirat		2 500

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
145		Neşriyat, tabı, risale ve abone masrafları		3 200
146		Beynelmilel meteoroloji masrafları		
	1	Beynelmilel meteoroloji kongre, toplantı ve sergilerine gönderileceklerin harcırah ve masrafları	1 500	
	2	Beynelmilel meteoroloji teşekküllerine verilecek aidat ve iştirak masrafları ve beynelmilel meteoroloji neşriyatının abone ve mübadele posta masrafları	1 000	
		Fasıl yekûnu	2 500	
147		Kurs masrafı		1 500
148		Staj ve ihtisas ve meslekî tedkikler	9 900	
150		Geçen yıl borçları		200
MALİYE VEKÂLETİ				
188	3	Defatir ve evrakı matbuâ		5 500
191		Müfettişler harcırahı		2 000
192	1	Merkez kontrolörleri harcırahı	2 000	
193		Resmî telefon tesis ve mükâleme masrafı		8 000
194		Ücretli muhabere ve mükâleme bedeli	8 000	
199	1	Kıymetli evrak ve levazım bedeli ile tabı masrafı	5 500	
200	2	Para nakliye ve bendiyesi		4 000
206		Kavanin ve nizamât ve mukarreratı maliye telfik ve tertib masrafı		1 500
210		İrad getirmeyen millî emlâk masrafı		44 700
211	2	Tahmin, satış ve tesbit komisyonları azası hakkı huzuru ve masarifi zaruriyeleri		2 500
	3	Ferağ masrafları		1 000
		Fasıl yekûnu		3 500
212		İstimlâk bedeli	79 325	

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
213	1	İşletme masrafı ve amele ücreti		12 500
	3	Mevaddı ibtidaiye		2 500
		Fasıl yekûnu		15 000
245		İstanbulda toplanacak olan beynelmilel antrepoloji ve preistorik arkeoloji kongresinin her türlü masrafı ve neşriyat ile bu kongre mensublarının memleket içinde yapacakları tedkik seyahatlerinin her türlü masraf ve harcırahları	55 000	
DÜYUNU UMUMİYE				
254		3322 numaralı kanun mucibince çıkarılan 1938 ikramiyeli dahilî istikrazın faiz ve itfa bedelleriyle komisyon, sigorta ve sair bilûmum masrafları karşılığı	500	
255		2094 numaralı kanun mucibince çıkarılan ikramiyeli dahilî istikrazın faiz ve itfa bedelleriyle komisyon, sigorta ve sair bilûmum masrafları karşılığı	6 500	
256		2463 numaralı kanun mucibince çıkarılan tahvillerin faiz ve itfa bedelleriyle komisyon, sigorta ve sair bilûmum masrafları karşılığı	500	
257		İkramiyeli donanma piyongosu		
	1	İkramiye ve amorti bedeli	30 000	
	2	Komisyon	75	
		Fasıl yekûnu	30 075	
259		Mahsubu umumî kanunu mucibince verilecek tasfiyei düyun tahvillerini 1932 - 1939 seneleri faiz ve amortismanlarla nakden verilecek tahvil kesirleri, komisyon, sigorta ve sair masrafları karşılığı	15 000	
261	2	Evrakı nakdiye mukabili verilmiş olan bonoların faizi		2 813
267		2434 numaralı kanun mucibince temin olunan kredi taksiti	37 813	
272		Mahkûmünbih borçlar		22 500
TAPU VE KADASTRO U. M.				
280	1	Memurlar maaşı	6 000	

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
281		1683 numaralı kanunun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		6 000
292		Daimî memuriyet harcırahı		6 000
294		Müfettişler harcırahı	6 000	
GÜMRÜK VE İNHİSARLAR VEKÂLETİ				
312		1683 numaralı kanunun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		5 904
316		Merkez mefruşat ve demirbaşı		1 000
318		Merkez müteferrikası		1 000
323		Vilâyetler müteferrikası		2 000
325		Daimî memuriyet harcırahı	3 000	
327/a		Staj için yabancı memleketlere gönderilecek müfettiş ve muavinlerinin harcırahları	5 000	
327/b		Yüksek tahsilini bitirmiş, eenebi diline sahip olan ve gümrük muamelelerini bilenlerden, yabancı memleket gümrüklerine staj için gönderileceklerin harcırahı	2 904	
331		3335 sayılı kanun mucibince yapılacak tedavi, yol ve saire masrafları		3 000
334	4	Nakliye, bendiye, iâşe, bakım ve koruma masrafı		1 000
337		Tartı âletleri mübayaa ve tamir masrafları	2 000	
338		İnşaat ve tamirat	4 000	
339	2	Merkez kursuna getirilecek memurlara 1615 sayılı kanunun 4 ncü maddesi mucibince verilecek yevmiye	2 000	
360	2	3303 sayılı kanun mucibince verilecek yem bedeli	1 000	
DAHİLİYE VEKÂLETİ				
399	3	Hususî kanun mucibince nahiye müdürlerine verilecek hayvan yem bedeli		44 500

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
MATBUAT U. M.				
412		Ücret		250
414		Mefruşat ve demirbaş		300
417		Resmî telefon tesis ve mükâleme masrafı		6 000
424	1	Neşriyat, propaganda, telif, tercüme, film, kâğıd, klişe tabı ücret ve masrafları	6 550	
EMNİYET İŞLERİ U. M.				
426		1683 sayılı kanununun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		3 486
456		3201 numaralı kanununun 34 ncü maddesi mucibince staja ve beynelmilel zabıta kongre ve konferanslarına iştirak ve zabıta işleri ilmî tedkikler için ecnebi memleketele gönderilecek memurların harcırah, yevmiye ve tahsil masrafları	3 486	
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI				
462		1683 numaralı kanununun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		9 260
463		Müstahdemler ücreti	9 260	
473		Daimî memuriyet harcırahı		8 000
474		Muvakkat memuriyet harcırahı	8 000	
HARİCİYE VEKÂLETİ				
503		1683 numaralı kanununun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		20 500
504	1	Merkez müstahdemleri ücreti	4 200	
505		Elçilik ve konsolosluklar müstahdemleri ücreti ve akça farkı	2 000	
512	1	İcar, arsa ve bina satın alma ve inşa bedeli	6 300	
513		Elçilikler için mubayaa ve tebdil olunacak otomobil bedeli		3 000
515		Daimî memuriyet harcırahı		25 000

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
516		Muvakkat memuriyet ve kurye harcırahı	5 000	
519		Beynelmîl müessesat ve Cemiyeti Akvam iştirak hissesile murahhaslık masarifi ve Cemiyeti Akvama müzaheret cemiyetine yardım	23 000	
520		Enebi elçiler ile misafirlerin ibate, izaz, ziyafet ve bahçe ve tamir masrafları ile mihmandarlarının harcırah ve masrafları		48 000
524	1	Hükümetlerle muahede ve mukavele akdine memur edileceklere verilecek harcırah ve kongrenin sair masrafları		45 000
526		Evrak ve dosya işlerinin tanzimi için kullanılacak mütehasıslar ücreti	4 800	
SIHHAT VE İÇTİMÂİ MUAVENET VEKÂLETİ				
545		Enebi müstahdemler ücreti	5 000	
ADLİYE VEKÂLETİ				
593		1683 numaralı kanununun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		25 000
594	1	Daimî müstahdemler		1 980
599		Merkez müteferrikası		1 020
601	2	İşletme ve tamir	4 000	
602		Vilâyetler mefruşat ve demirbaş	32 000	
603		Vilâyetler levazımı		
	1	Tenvir ve teshin		6 000
	2	Kırtasiye		6 000
Fasıl yekûnu				12 000
607		Muvakkat memuriyet harcırahı	4 000	
611		Resmî telefon tesis ve mükâleme masrafı		3 000
621		Ceza ve tevkif evlerinin inşaat ve esaslı tamirâtı	3 000	

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
623		Ankara leyli hukuk fakültesi masrafı		
	1	İaşe masrafı		1 000
	2	İdare masrafı		8 000
	3	Geliri müsaid olmayan nihari talebenin iaşe masrafları		1 000
		Fasıl yekûnu		10 000
MAARİF VEKÂLETİ				
632	1	Memurlar maaşı	251 000	
636		Muvakkat tazminat		10 000
637	2	Muallim ders ücretleri		200 000
641		Merkez müteferrikası		1 200
646	2	Matbu evrak ve defatir		1 500
648		Muvakkat memuriyet harcırahı		5 000
650		Resmî telefon tesis ve mükâleme masrafı		3 000
661		Ecnebi mütehasıs ve öğretmenler ücret ve harcırahları		22 000
663		İlk ve orta öğretim öğretmenlerle ilk öğretim ispekterleri kursları masraf ve harcırah ve ücretleri	34 810	
664	10	Ecnebi memleketele gönderilecek yabancı dil öğretmenliği kursu mezunlarının tahsil, yol ve sair masrafları	50 000	
667	1	Köy okulları ve eğitimcileri için vilâyetlere yardım	10 000	
670	1	Mekûlât, tatil aylarında yemek ücreti, mahrukât, tenvirat, tahirat, muacelât, makine yağı, benzin, lâstik bedeli ve sair masrafları		21 430
	2	İdare masrafı, lâboratuar ve atelye masrafı, parasız yatılı talebenin kitab, defter ve sair ders levazımı ve canlı modeller masrafı ve neşriyat		2 500
	3	Melbusat		5 200
	4	Hamam, traş, talebe harçlığı yol masrafı, telefon tesisatı ve mükâleme bedeli ve talebe tedkik masrafı		1 000
	5	Dershane, yatakhane, mutfak, hastane ve saire tesisat, mefruşat, demirbaş ve ders aletleri bedelleri		7 000
	6	Elektrik, havagazı ve su tesisatı		1 000
	8	Kitab, mecmua bedeli ve bunlara aid teclid ve sair masrafı		1 000

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
	9	Tamir masrafı		1 200
		Fasıl yekûnu		40 330
673	9	Mimarî tatbikat bölümü umum masrafları	5 000	
674	10	Ankara konservatuarm ve koro ile baletin bütün ücret ve masrafları ve bunların yaz temrinleri, kampı öğretmen ücretleri ve yol parası		5 000
676		Cümhur Başkanlığı filârmonik orkestrası ve müzik öğretmen okulu konservatuar, tiyatro ve opera bölümleri yabancı uzmanları ile muvakkaten davet edilecek yabancı orkestra şefi ve virtiozlara verilecek ücret ve yol paraları	22 000	
678		Kamp masrafı	9 500	
679	3	Okullara yabancı dil öğretmeni yetiştirmek için alacak talebeye yapılacak yardım		18 600
681	1	Mahrukat, tenvirat, tathirat, mualecat, mekûlât, hayvan yemi, benzin ve makine yağı, lâstik bedeli, tatil aylarında yemek ücreti		4 000
	2	İdare ve lâboratuar, atelye ve temrin masrafları, matbu evrak ve defatir, meslekî kitab, meemua ve gazeteler mübayaa ve abone bedeli, bina kira bedeli, talebenin kitab, kırtasiye, resim ve ozalit kâğıdları, pergel ve saire ders levazımı		4 000
		Fasıl yekûnu		8 000
683	2	Bu kurs ve okulların bilûmum masrafları		15 000
684		Meslek mektepleri eenebi uzman ve uzman muavinleri ve tercümanları ile eenebi öğretmen ve usta ücretleri ve bunların memleket dahiline gidiş, geliş ve seyahat harcaırah yevmiyeleri	8 000	
685		Avrupaya staj için gönderileceklerin yol masraflarile bunlara her ay maktuan verilecek ücret karşılığı	15 000	
693	3	Tedris heyeti maaşı		44 280
694	3	Üniversitenin merkez masraflarile fakültelerin ve bunlara bağlı müesseselerin masrafları		31 400
		NAFİA VEKÂLETİ		
735	3	Gümrük ve inhisarlar vekâleti		6 000

F.	M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
ZİRAAT VEKÂLETİ				
866	1	Memurlar maaşı	15 000	
MİLLÎ MÜDAFAA VEKÂLETİ (KARA KISMI)				
941		Resmî telefon tesis ve mükâleme masrafı		10 600
942		Ücretli muhabere ve mükâleme bedeli		9 400
947	3	Askerî hastahanesi, sanatoryom, prevantoryom, nekahathane ve revir ve emsali müessesatı sıhhiyede yatan hastalarla buralarda ve sıhhi laboratuvarlarla sıhhiye depolarında çalışan hemşire, hastabakıcı ve ücretli hademelerin melbusatı ve bu mahallerde çalışan sıhhi subay ve sair memurların gömlek, önlük, ve benzerleri, sıhhi işlerde kullanılan eşyalar, sıhhiye deposu, hastane, sanatoryom, prevantoryom nekahathane ve revirlerde müstamel teçhizat ve mefruşat ile alelûmum teçhiz ve tekfin masrafları, sıhhi teçhizat nakline mahsus semer, koşum ve benzerleri maddelerile sıhhiye araba ve otomobilleri, cenaze arabaları, bruet ve emsali hasta ve yaralı nakline mahsus vasıtalar, imal, mubayaa tamir ve tamire aid yedek malzeme mubayaa masrafları ve bilûmum buna müteallik masrafları		6 651
948		Beynelmilel askerî tababet ve eczacılık ve gazden korunma kongrelerine iştirak edeceklerin yol ve sair masrafları	6 651	
957	1	Mübayaa	20 000	
MİLLÎ MÜDAFAA VEKÂLETİ (HAVA KISMI)				
1001		Levazım ve teçhizatı harbiye ve fenniye		10 000
HARİTA UMUM MÜDÜRLÜĞÜ				
1110	3	İşletme	10 000	
YEKÜN			873 714	873 714

[2] NUMARALI CEDVEL

F.	M.	Muhassatın nevi	Tenzil.	Zam
MALİYE VEKÂLETİ				
212		İstimlâk bedeli	100	
MATBUAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ				
424	1	Neşriyat, propaganda, telif, tercüme, film, kâğıd, klişe, tabı, ücret ve masrafları	280	
MAARİF VEKÂLETİ				
663		İlk ve orta öğretim öğretmenleriyle ilk öğretim ispekterleri kursları masraf ve harcırah ve ücretleri	4 000	
YEKÜN			<u>4 380</u>	

[3] NUMARALI CEDVEL

F.	M.	Muhassatın nevi	Tenzil.	Zam.
MALİYE VEKÂLETİ				
251		Mazuliyet maaşı		100
MATBUAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ				
424 a		İcar bedeli		280
MAARİF VEKÂLETİ				
670	10	Muallim ders ücretleri		4 000
YEKÜN				<u>4 380</u>

[4] NUMARALI CEDVEL

F. M.

Muhassasatın nevi

EMNİYE İŞLERİ U. M.

454 1 Ecnebi mütehasıslar ve masrafları ve konferans için celbedilecek mütehasıslar ücret ve masrafları

MAARİF VEKÂLETİ

670 10 Muallim ders ücretleri

[5] NUMARALI CEDVEL

Memuriyetin nevi	Ücret	
	Aded	Lira
ADLIYE VEKÂLETİ		
Merkez		
Elektrikçi ve tamirci	1	110
Kalöriferci ve tamirci	1	110
Kalöriferci muavini	1	35
Telefoncu	1	75
MAARİF VEKÂLETİ		
Gazi öğretmen okulu ve eğitim enstitüsü		
Daktilo	1	75
Ahçı	1	50
Hademe [1]		350
Hastabakıcı	1	60

[1] Azamî kırk lirayı geçmemek üzere, tahsisatı dahilinde aded ve beherinin şehri ücretlerinin tayini vekâlete ve vekâletin göstereceği makama aiddir.

[6] NUMARALI CEDVEL

F.	M.	Muhassasatın nevi	Lira
512	1	İcar, arsa ve bina satın alma ve inşa bedeli	46 500
516		Muvakkat memuriyet ve kuriye harcırahı	1 600
519		Beynelmilel müessesat ve Cemiyeti Akvama iştirak hissesile murahhaslık masarifi ve Cemiyeti Akvama müzaheret cemiyetine yardım	5 000
525		Hakem mahkeme ve heyetlerle uzlaşma komisyonları	2 000
YEKÜN			55 100

S. Sayısı : 66

İnhisarlar umum müdürlüğü 1939 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/302)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/237

16 - I - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1939 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında tadilen Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 - I - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Zammin mucib sebepleri

F. M.

- 2 1 Vaziyeti hazırca dolayısıyla yeniden isticarına mecburiyet hâsıl olan bazı transit ambarlarile tuz stoklarının fazlalığı hasebile bir çok yerlerde tutulmasına zaruret görülen depolar için verilmesi mecburiyetinde kalman mebalığı bütçenin ikinci faslımın birinci idarehane ve satış depoları kirası tertibindeki bakriyei muhassasat karşılayamamaktadır. Bunun için bu tertibe; tutulacak depolar için verilecek 30 000 liralık kira bedelinden bu sene-ye aid yedi aylık kira karşılığı olarak 17 000 liranın ilâvesi zarurî bulunmuştur.
- 12 1 Yabancı memleketlerden vuku bulan şarab taleplerine göre ihraç tahmin edilen 250 000 liralık miktara mukabil verilecek prim için 1939 bütçesine konulan 5 000 liralık tahsi-sattan kalan 1 398 lira bakriye ahiren İzmir üzüm kurumunca Almanyadan celbedilen nü-munelere uygun tiplerde ihzar ve ihraç edilen 828 123 litre şarab için verilmesi muktazi prime kâfi gelmiyeceği anlaşıldığından bu tertibe 18 000 liranın ilâvesine mecburiyet hâsıl olmuştur.
- 12 5 Ahiren ana vatana iltihak eden Hatayda eşhas elinde mevcut olup 790 sayılı kanunun 9 ncu maddesine tevfikân idarece mubayaası muktazi inbiklerin bedeli için de bütçenin 12 nei faslında 5 nei madde olarak (inbik alımı) namile açılacak tertibe de 2 000 liranın vazı zarurî bulunmuştur.

Tenzilin mucib sebepleri

Yıl içinde yapılan masraflar göz önünde tutularak bütçenin 10 neu faslımın 3 neu maddesinden (17 000) ve 16 nei fasıldan (10 000) ve 18 nei fasıldan da (10 000) lira ki ceman (37 000) liralık tasarrufun temini umularak ona göre kanun lâihası tanzim kılınmıştır.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 42
Esas No. 1/302

17 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

İnhisarlar umum müdürlüğü 1939 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında Başvekâletin 16 - I - 1940 tarih ve 6/237 sayılı tezeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize havale edilmekle Gümrük ve inhisarlar vekili Raif Karadeniz hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu.

Hükûmetin mucib sebepleri tedkik edilerek yapılan zam ve tenziller üzerinde izahat alınmış ve bu tedkik ve izahlara göre teklif edilen münakalenin yapılması encümenimizce de musib görülerek lâyihanın aynen kabulüne karar verilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaeli
B. Denker	T. Coşkan	Salâh Yargı

Kâtib	Bolu	Bursa
İstanbul	Dr. Zihni Ülgen	N. Ayas
Elâzığ	Giresun	Gümüşane
M. F. Altay	M. Akkaya	D. Sakarya
İsparta	İsparta	Kayseri
Mükerrer Ünsal	R. Ünlü	F. Baysal
Kayseri	Konya	Kütahya
S. Serim	R. Türel	
Malatya	Maraş	Mardin
M. Öker	M. Bozdoğan	R. Erten
Muğla	Muş	Seyhan
H. Kitabcı	Ş. Ataman	Naci Eldeniz
Urfa	Yozgad	
Sami İşbay	A. Sungur	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İnhisarlar umum müdürlüğü 1939 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İnhisarlar umum müdürlüğü 1939 malî yılı bütçesinin ilişik cedvelde yazılı tertibleri arasında (35 000) liralık münakale yapılmıştır.

MADDE 2 — İnhisarlar umum müdürlüğü 1939 malî yılı bütçesinin 16 ncı (geçen yıl borçları) faslından 2 000 lira tenzil edilerek 12 nci muhtelif masraflar faslında (inbik alımı) adile yeniden açılan 5 nci maddeye fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Gümrük ve inhisarlar vekili memurdur.

9 - I - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayik Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		N. Topcoğlu

CEDVEL

F.	M.	Muhassatın nevi	Tenzil edilen	Zammedilen
2	1	İdarehane ve satış depoları kirası		17 000
10	3	Fabrika, atölye, imalâthane ve bakımışletme evleriyle tuzlarda çalışan müstahdem ve işçilere ve çocuk yuvalarına yardım.	17 000	
12	1	Şarapenlara verilecek prim.		18 000
16		Geçen yıl borçları	8 000	
18		Mukannen aidat (1936 yılında tahakkuk eden aidat borçları da bu fasıldan ödenir).	10 000	
YEKÜN			35 000	35 000

1. The information contained in this document is classified "Secret" because its disclosure could result in the identification of sources and methods of the Central Intelligence Agency and other intelligence agencies, and could be of significant value to the national defense.

2. This information is intended for the use of authorized personnel only and is not to be disseminated to the public or other personnel without the express approval of the originating agency.

3. The information contained in this document is the property of the Central Intelligence Agency and is loaned to you for your information. It is not to be distributed outside your agency without the express approval of the originating agency.

4. This information is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 11652, dated August 16, 1956, and Executive Order 11653, dated August 16, 1956, which relate to the control of information.

5. This information is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 11652, dated August 16, 1956, and Executive Order 11653, dated August 16, 1956, which relate to the control of information.

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1939 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/296)

T. C.

Beşvekâlet

10 - I - 1940

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı: 6/110

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1939 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında Mürakalat vekaletliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 2 - I - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı muvafıkla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Fasıl : 2 - 1682 sayılı kanununun 58. nci maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi
Bütçeye mevzu tahsisatın yarıdan fazlası sarfedilmiş olduğu cihetle muameleleri derdesti ikmal bulunan memurlarla sene sonuna kadar tekaüdlükleri icra kılmacakların ikramiyelerine karşılık olmak üzere bu tertibe 20 000 liranın münakalesi icab etmiştir.

Fasıl : 3 Madde : 1 - Merkez daimî müstahdemleri

1939 mali yılı bütçe kanununa ekli (D) cedveline dahil olup ta 3656 sayılı kanunun 9. ncu maddesi mucibince tensika tâbi tutulan daimî ücretli hizmetlere aid kadroların derece intibakından hâsıl olan farklar ile mezkûr kanunun 10. ncu maddesi mucibince verilecek mesken bedelleri karşılığı olmak üzere 5 760 liranın ilâvesi zarurî görülmüştür.

Fasıl : 4 Madde : 1 - Vilâyet daimî müstahdemleri

1939 mali yılı bütçe kanununa ekli (D) cedveline dahil olup ta 3656 sayılı kanunun 9. ncu maddesi mucibince tensika tâbi tutulan daimî ücretli hizmetlere aid kadroların derece intibakından hâsıl olan farklar ile bunlardan Ankarada istihdam edileceklerine mezkûr kanunun 10. ncu maddesi mucibince verilecek mesken bedelleri karşılığı olmak üzere 16 366 liranın ilâvesine ihtiyâç hâsıl olmuştur.

Fasıl : 6 - Merkez mefruşat ve demirbaşı

Umumî müdürlük binası bodrum katının sıgırmak haline getirilmesi dolayısıyla diğer mahalle naklolunan eski evrak ve dosyaların tasnif ve muhafazası için yaptırılmasına lüzum görülen raf ve dolaplar bedeline aid olmak üzere 1 000 lira tahsisata lüzum görülmüştür.

Fasıl : 7 Madde : 2 - Merkez kırtasiyesi

Kâğıd fiyatlarının yükselmesi dolayısıyla mevcut tahsisatın ihtiyaca tekabül etmeyeceği anlaşıldığından 4 000 liranın münakalesi icab etmiştir.

Fasıl : 9 - Vilâyetler mefruşat ve demirbaşı

Pasif korunmanın icab ettirdiği eşya ve levazım için 13 000, yeniden tesis edilen 15 muha-

sebeciliğin kasa, masa, sandalya ve yazı makine leri ihtiyacı için 7 000, lira ki ceman 20 000 liranın münakalesi icab etmiştir.

Fasıl : 10 Madde : 2 - Vilâyetler kırtasiyesi

Kâğıd fiatlerinin yükselmesi ve yeniden açılan (8) merkezin kırtasiye ihtiyacı dolayısıyla bu tertibe 5 000 liranın ilâvesi lâzımgelmıştır.

Fasıl : 11 - Vilâyetler müteferrikası

Pasif korunma için tedarikine lüzum görülen bazı eşya ve levazımın mubayaası ve ahvali hazırda dolayısıyla münakasaların mükerrer ilân olunması gibi sebeplerle fazla masraf yapılmak ızdırarında kalmış olduğundan sene sonuna kadar vukubulacak masraflar için bu fazla 7 500 liranın münakalesi icab etmiştir.

Fasıl : 14 - Muvakkat memuriyet harcırahı

Bu fasla konulan tahsisatın sene sonuna kadar vukubulacak masraflara kâfi gelmeyeceği anlaşıldığından fevkalâde ahval dolayısıyla iş hacminin artmasından, merkez adedinin fazla ve kadrolarının dar olmasından hastalanan veya kanunîmezuniyetlerini istimal eyleyenlerle işten menedilen, talim ve manavra gibi sebeplerle askere gidenlerin vazifelerini temin için haricden gönderilen vekillere verilmesi lâzımgelen harcırah ve yevmiyelere karşılık olmak üzere 20 000 liranın münakalesine lüzum ve zaruret hissedilmiştir.

Fasıl : 16 - Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince verilecek ücret, yevmiye ve primler

Senenin altıncı ayında bulunduğumuz halde bu fasla konulan tahsisatın kısmı azamı sarfedilmiş olduğundan saat 22 den sonra gece vazifesi ile mükellef olmayıp da tiren, vapur ve posta sürücülüklerinden müraselât alıp veren ve telgraf merkezlerinin kapalı bulunduğu saatlerde rasad telgrafı alıp yazanlar ile Genel Kurmay Başkanlığınca sabaha kadar açık bulundurulmalarına lüzum gösterilen kıyı ve sınırlardaki merkezlerde mesai saatleri haricinde çalıştırılan memurların sene sonuna kadar tahakkuk edecek yevmiye ve ücretlerine karşılık olmak üzere bu tertibe 15 000 liranın münakalesi lüzumlu görülmüştür.

Fasıl : 17 - Ücretli muhabere ve mükâleme masrafı

Bu fasla konulan tahsisatın kifayet etmeyeceği anlaşıldığından 750 liranın münakalesi icab etmiştir.

Fasıl : 20 Madde : 3 - Hurç, Çanta, ve çuval mübayaası bedellerile tamir masrafları

Adli tebligat işlerinin ifası maksadile idaremiz kadrosuna ilâve olunan süvari ve piyade müvezzilerine lüzum olan hurç ve çantalar için 3624 numaralı kanuna ek 3690 numaralı kanunla bütçeye tahsisat vazedilmemiş ve 1939 malî yılı bütçesine konulan tahsisatla da bu ihtiyacın temini mümkün görülmemiş olmasından bu fasla 36 671 liranın münakalesi lâzımgelmıştır.

Fasıl : 27 - Mühendis, makinist ve sair fen memurlarile mıntakaları haricinde çalıştırılacak hat bakıcıların muvakkat memuriyet harcırahları

Bu fasla konulan tahsisatın yarısından fazlası sarfedilmiş olduğundan telgraf ve telefon hatlarının inşa ve mevcudlarının tamirinde istihdam olunacak mühendis ve fen memurlarile hat bakıcılarının sene sonuna kadar tahakkuk edecek zarurî masraf ve yevmiyelerine karşılık olmak üzere bu tertibe 10 000 liranın ilâvesi icab etmiştir.

Fasıl : 30 madde : 2 Yüksek mühendis mektebinde okutturulacak talebe masrafı

Yüksek mühendis mektebinin 5 nci sınıfını ikmal edip Fransaya gönderilmeleri takarrür etmiş iken ahvali hazırda dolayısıyla azimetleri tehir edilen dört talebe ile Avrupada tahsilde iken yurda dönen on talebenin Yüksek mühendis mektebinde tahsillerine devam etmeleri icab etmiş olduğundan bu talebelerin tedris, ibate ve iâşe masraflarına karşılık olmak üzere 4 200 liranın münakalesi lâzım gelmiştir.

1939 yılı bütçesinin 30 ncu faslın 2 nci maddesine konulan 11 000 liranın Hazineye tediye olunması ve bu paranın Nafia vekâleti bütçesinin Yüksek mühendis mektebi kısmında lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâvesi ile 1939 hesabı umumisinde gösterilmesi 3624 numaralı bütçe kanununun 10 ncu maddesi ile kabul edilmiş olmasına binaen mezkûr tertibe bu defa ilâvesi arzedilen 4 200 liranın da aynı veçhile muameleye tâbi tutulması için kanunun 2 nci maddesi teklif olunmuştur.

Fasıl : 33. Telgraf ve telefon fabrikası ile telsiz istasyonları ve P. T. T. servis salonları için alınacak edviye bedeli

Pasif korunma için tedarikine lüzum gösterilen sıhhi malzeme ve tıbbi levazım bedellerine karşılık olmak üzere bu fasla 8 000 liranın münakalesi lüzumlu görülmüştür.

Fasıl : 37. Geçen yıl borçları

1939 malî yılı bütçesinin ihzar ve sevkinden sonra tahakkuk etmiş olan borçların tediyesi için 25 000 liranın ilâvesi zarurî görülmüştür.

Fasıl : 38. Madde : 4. 1934 yılı borçları karşılığı

1939 malî yılı bütçesinin kabul ve tasdikından sonra tahakkuk eden borçların tediyesi için bu tertibe 3 800 liranın ilâvesi lüzumlu görülmüştür.

Fasıl : 47. Madde : 1 Kırtasiye ve matbu evrak

Kâğıd fiatlarının yükselmesi dolayısıyla bu tertibdeki tahsisatın kifayet etmeyeceği anlaşıldığından 1 000 liranın münakalesi icab etmiştir.

Fasıl : 47. Madde : 4. Mahkeme, noter, tapu harç ve masrafları

İhtiyaç dolayısıyla bu tertibe 100 liranın ilâvesi lâzım gelmiştir.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 41

Esas No. 1/296

17 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

Posta, telgraf ve telefon Umum Müdürlüğü'nün 1939 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında Başvekâletin 10 - I - 1940 tarih ve 6/110 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye vekili Fuad Ağralı ve Posta, telgraf ve telefon Umum müdürü hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu:

Hükümetin mucib sebeplerinde tafsilen izah edildiği veçhile ücretli memurlara mesken zammı verilmek mecburiyetinden, sığınak yapılan müdüriyet binasının alt katındaki evrakın başka mahallere nakli zaruretinden, kâğıd fiatlarının yükselmesinden, yeni tesis edilen bazı merkezlere alınacak kasa ve saire gibi lüzumlu eşyadan, pasif korunma için icabeden bazı eşyanın müba-

yaası mecburiyetinden ve adli tebliğat işlerinin istilzam ettiği masraflardan ve sair zarurî sebeplerden doğmakta olduğu anlaşılan tahsisat noksanlarının tahsisatları müsaid veya tasarrufu mümkün bulunan tertiplerden ikmalî maksadile tanzim edildiği anlaşılan kanun lâyihası encümenimizce yerinde görülerek esas itibarile kabul edilmiş ve birinci maddesine bağlı cedvelde tertibe aid ve ikinci maddesinde hükme müessir olmuştuk şekilde bir değişiklik yapılmış ve diğer maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	R. V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaali
B. Denker	T. Çoşkan	S. Yargı

Bolu	Bursa	Elâzığ	Konya	Malatya	Maras
Dr. Z. Uluçay	N. Ayar	M. F. Adıgüç	R. Türkel	M. Çiler	M. Başdoğan
Giresun	Gümüşhane	İsparta	Mardin	Muğla	Muş
M. Akdoğan	Dr. Sakarya	M. Ünal	R. Erten	H. Kitabacı	Ş. Ataman
İsparta	Kayseri	Kayseri	Seyhan	Urfa	Yozgat
R. Ünlü	F. Baysal	S. Serim	N. Eldeniz	S. İşbay	A. Şimşek

HÜKÜMETİN TERKİFİ

Posta, telgraf ve telefon umumî müdürlüğünün 1939 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Posta, telgraf ve telefon umumî müdürlüğünün 1939 mali yılı bütçesinin ilâhik cedvelde gösterilen fasılları arasında 204 147 liralık münakale yapılmıştır.

MADDE 2 — 30 ncu faslın 2 nci maddesine zammedilen 4 200 lira Nafia vekâleti 1939 mali yılı bütçesinin Yüksek mühendis mektebi kısmında Nafia vekâletince lüzum gösterilecek tertiblere tahsisat olarak ilâve ve 1939 mali yılı hesabı umumisinde irae olunur.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanun hükmünü icraya Ma-liye ve Mühürat vekilleri memurdur.

3 - I - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Mak. V.
Hüsnü Öztürk	Ş. Sarıoğlu	R. Ağralı
Mil. V.	Na. V.	Ek. V.
Yücel	A. F. Cebesay	H. Çakır
S. E. M. V.	Ch. I. V.	Zr. V.
Dr. H. Alatus	R. Karadeniz	Muhlis Ertan
Mil. V.	Ti. V.	
A. Çetinkaya	N. Toprakçı	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Posta, telgraf ve telefon umumî müdürlüğünün 1939 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Aynen

MADDE 2 — 30 ncu faslın ikinci maddesine zammedilen 4 000 lira hakkında 1939 mali yılı bütçe kanununun 10 ncu maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 3 — Aynen

MADDE 4 — Aynen

F. M.	Muhasasatın nevi	Tenzil	Zamı
1	Memurlar maaşı	42 126	
2	1683 numaralı kanunun 58 nei maddesi mucibince verilecek tekaüd ikramiyesi		20 000
3	1 Daimî müstahdemler		5 760
4	1 Daimî müstahdemler		16 366
6	Merkez mefruşat ve demirbaşı		1 000
7	2 Kırtasiye		4 000
9	Vilâyetler mefruşat ve demirbaşı		20 000
10	2 Kırtasiye		5 000
11	Vilâyetler müteferrikası		7 500
12	7 Banka ile olan nakdî muamelelerin faiz, komisyon ve sair masrafları	8 000	
14	Muvakkat memuriyet harcırahı		20 000
16	Bütçe kanununun 5 nei maddesi mucibince verilecek ücret ve yevmiye ve primler		15 000
17	Ücretli muhabere ve mükâleme masrafları		750
20	3 Hurg, çanta ve çuval mubayaası bedelile tamir masrafları		36 671
23	1 Mubayaa	87 700	
24	2 Telgraf ve telefon tesisat, inşaat ve tamirâtı her nevi makine, alât, edevat ve malzeme bedellerile nakliye ve sair masrafları, radyo istasyonu ve sütünyonun 1939 taksit bedelleri	65 221	
27	Mühendis, makinist ve sair fen memurlarile mıntakaları haricinde çalıştırılacak hat bakıcılarının muvakkat memuriyet harcırahları		10 000
30	2 Yüksek mühendis mektebinde okutturulan talebeler masrafı		4 200
33	Telgraf ve telefon fabrikası ile telsiz istasyonları ve P. T. T. servis salonları için alınacak edviye bedeli		8 000

F. M.	Muhassasatın nevi	Tenzil	Zam
37	Geçen yıl borçları		25 000
38	4 1934 yılı borçların karşılığı		3 800
47	1 Kırtasiye ve matbu evrak		1 000
4	4 Mahkeme, noter, tapu harç ve masrafları		100
	Fasıl yekûnu		1 100
48	1 Mefruşat ve demirbaş eşya	1 100	
	YEKÜN	204 147	204 147

S. Sayısı : 68

Gümrük umumî tarifesinin 695 numarasının (D) bendinin tadili hakkında kanun lâiyhası ve Muvakkat encümen mazbatası (1/304)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/446

17 - I - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Gümrük umumî tarifesinin 695 numarasının D bendinin tadili hakkında Ticaret vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinece 16 - I - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Gümrük umumî tarifesinin 695 numarasının d bendinin tadiline dair kanun lâiyhası mucib sebepler mazbatası

Motorin ile gazyağı gümrük resimleri arasında ehemmiyetli bir fark bulunması, ucuz gümrük resmine tâbi olan motorinden, gaz yağı elde edilmek suretile gümrük resmi kaçakçılığın yapılması imkân'arını verebileceği düşünülerek, gümrük tarifemizin 695/d fıkrasındaki tarif bu imkânı bertaraf etmek maksadına matuf bir şekilde tanzim edilmiştir.

Mezkûr Fıkraya nazaran 100 kiloda 1 lira resme tâbi olan motorin ve emsali mayi mahrukatın, 270 dereceden evvel takattur eden hafif kısmı % 10 u tecavüz etmiyecektir.

Takattur eden hafif kısım motorinde veya mazutta dahi bulunan gazyağı einsinden hafif yağlardır. Şu halde, tarifemiz, yukarıda bahsedilen kaçakçılığa mâni olmak maksadile, motorin ve emsali mayi mahrukatın hafif kısmını yani ihtiva ettiği petrolü en küçük bir miktara indirmiştir. Binnetice, memleketimiz ancak hafif kısım cüzî olan motorinler idhal edilebilmektedir.

Tarifemizdeki bu kayid mübayaada bulunduğumuz piyasalardaki istihsal şartlarına ve teamüllere uygun değildir. Zira, bu piyasalarda satışa arzedilen motorinler bizim aldığımız motorinlerden daha hafiftir. Filhakika, bunların ihtiva ettiği hafif kısım vasatî % 40 - 45 raddesindedir.

Mayi mahrukat idhalâtçı bir memleket olmak itibarile, memleketimizin de, bu nevi malları mübayaaya ettiği piyasalarda gaz, motorin ve mazot gibi maddeler hangi tiplere ayrılmış ve hangi evsaf ile tarif edilmiş ise o evsaf ve tiplere uyması asıl olmak lâzım geldiği halde, tarifemizdeki % 10 kaydi dolayısıyla bu piyasalardan memleketimize has bir motorin talep etmek mecburiyetinde kalmaktayız.

Gümrük tarifemizin motorin tarifi ile istihsal piyasalarındaki tarif arasında görülen bu fark müteaddid mahzurlar tevliid etmektedir ki, aşağıda arz olunmuştur:

Gayet cüzî miktarda hafif kısım ihtiva eden motorin mübayaada bulunduğumuz piyasalarda tanınmış ve mevcud bir mal olmadığından sureti mahsusada bizim için ihzar edilmektedir. Bu hususiyet o derece barizdir ki, bu gün Romanyadan alelîtlak satın alınacak her hangi bir motorin, motorin tarifesile memleketimize idhal edilemez. Mezkûr memleketten idhal ettiğimiz motorin, bizim tarifemize uyulmak için hususî surette ihzar edilen ve bu hususiyeti dolayısıyla «Türk tipi» adı verilen

bir nevi motorindir. Bu mal, cari kalitedeki motorinler daha ziyade taktir edilmek gibi muamelelere tâbi tutularak hafif kısımları azaltmak suretile elde edilmektedir.

Bu hususiyetin bedelini ödemekteyiz. Zira, bahsi geçen muameleler masrafı satış fiyatlarına zam edilmektedir.

Diğer taraftan bizim aldığımız motorinler, bu hususiyeti dolayısıyla kalitece daha yüksek değil, bilâkis daha aşağıdır. Çünkü, cari kaliteler daha ince ve hafif kısmı daha çok motorinler olduğu halde, biz, bu malı, hafif kısımlarını çıkarttırarak yani, daha kalın bir mal haline ifrağ ettirerek, alıyoruz.

Bu suretle, alacağımız bir malı hem de masrafını ödeyerek adileştirmek gibi bir vaziyete düşmekteyiz.

Şimdiye kadar idhalâtımız bu suretle devam etmiştir. Fakat bu gün daha esaslı bir mahzur karşısındayız ki, o da şudur :

Halen mayi mahrukat temini hususunda Romanya ile münasebetlerimiz artmıştır. Bu memlekette ise petrol kumpanyaları bir çok memleketlerin o derece geniş ve âcil talepleri karşısındadırlar ki, bunlara, artık, yekûna nisbetle küçük bir mikdar olan mübayaatımız için (Türk tipi) ihzarı külfeti kabul ettirilememektedir. Nitekim şu sıralarda Romanya ile vukubulan temaslarmızda bu vaziyet hâdis olmuştur.

Binaenaleyh, bu vaziyeti tevlid eden tarifemizdeki kaydın tadili suretile petrol piyasalarına uymak ve mübayaa imkânlarımızı emniyet altına almak zarureti karşısında bulunmaktayız.

İlişik kanun lâyihası bu zaruretin mahsulüdür. Bu lâyihada 695/d fıkrasının ihtiva ettiği tarif iki bakımdan tadil edilmektedir.

Evvelen; takattur eden hafif kısım % 40 a kadar arttırılmıştır ki, lâyihanın asıl hedefi budur. Saniiyen; renk hakkında hükümler de konmuştur ki, bu, sadece, yukarıda bahsi geçen gümrük resmi kaçakçılığına karşı bir tedbirden ibarettir.

Bu suretle, takdim kılman lâyihada, bir taraftan, ticarî zaruretler karşılanırken, diğer taraftan da, kaçakçılık endişesine cevab verilmiştir.

Her iki maddenin de gümrük resmi aynı olaydı o zaman, mevcut tarifemizdeki % 10 kaydine, ne de takdim kılman lâyihadaki renk kaydine mahal kalırdı. Bu günkü halde, motorin tarifesini arttırmadan veya gazden mütehasıl gümrük resimleri varidatından bir fedakârlık kabul edilmeden bu tevhidin icrasına imkân bulunamadığı eihetle, idhal edilecek motorinlerin rengini değiştirmek yolundaki hükmün vazna zaruret hâsıl olmuştur.

Gelecek motorinlerin rengini siyahlatmak, bu mala bir mikdar mazot karıştırmak suretile elde edileceğinden, lâyihada kabul edilen bu usulden dolayı evvelce olduğu gibi masraflı bir muamele bahis mevzuu değildir. Tahmil esnasında, mazot ve motorin tanklarından ayar edilecek bir nisbet dahilinde aynı zamanda mal alınması matlub neticeyi istihsale kâfi gelecektir.

Binaenaleyh bu suretle gelecek motorinlerin rengi siyah olacağından gazyağı ile karıştırılmak suretile gümrük resmi farkından istifade teşebbülerinin önüne geçilmiş olacaktır. Motorinin tasfiyesi suretile gazyağı elde edilmesine gelince, bu iş için yapılacak tasfiye muamelesi masrafını korumayacağından bu endişeye de mahal yoktur.

Bununla beraber her ihtimale karşı, bu fiilleri ceza tehdidi altında bulundurmamak maksadile, lâyihanın 2 nci maddesine cezaî hükümler konmuştur.

Lâyihanın muvakkat maddesi, kanunun neşri tarihinde Türkiyeye müteveccihen yola çıkarılmış veya gümrüklere gelmiş bulunan malları istihdaf etmektedir. Eski tarifeye nazaran getirilmiş mallar olduğu eihetle renk şartını tatmin edemeyeceklerinden, eski hükümlere tâbi tutulmaları tabiidir.

T. B. M. M.

Muvakkat encümen

Esas No. 1/304

Karar No. 2

17 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 17 - I - 1940 tarih ve 6/446 numaralı tezkeresile gönderilen ve Umumî Heyetçe aynı tarihte ittihaz buyurulan karara tevfikan teşkil edilen muvakkat encümenimize havale buyurulan ve gümrük tarifesinin 695 nci numarasının (D) bendinin tadiline müteallik olan kanun lâiyhası Gümrük ve İnhisarlar vekili ile Ticaret vekili hazır oldukları halde okundu ve görüşüldü.

1499 numaralı gümrük tarife kanununun 695 nci tarife numarasında gösterilen madenî mayi mahrukatin muhtelif şekil ve vasıfları ile tâbi olacakları resim mikdarları mezkûr kanunda tasrih edilmiş ve bu meyanda petrol lâmpanın beher yüz kilosu 12 lira 60 kuruş ve mazotun beher yüz kilosu da bir lira gümrük resmine tâbi tutulmuştu. Mezkûr kanunu değiştiren 2255 numaralı kanunda aynı gümrük resmi nisbetleri muhafaza edilmiş ve şu kadar ki, mazot ve motorinin vasıflarını tesbit eden tarifenin 695 numarasının (D) pozisyonu (ağır maden yağları ve tortuları makine yağları, mazot, motorin gibi mahrukut ve tortular katranlar : 270 dereceden evvel takattur eden hafif kısmı yüzde onu tecavüz etmeyecektir) şeklinde tadil edilmiş ve bununla 270 dereceden evvel takattur eden hafif yağ kısmı yüzde onu geçen yağlar (C) pozisyonundaki gazyağı tarifesine tâbi tutulmuştu.

3264 sayılı kanunla mezkûr (C) pozisyonundaki gazyağı tarifesi 12 lira 60 kuruştan 6 liraya indirilmiştir. Mezkûr kanunun neşrinden sonra dahi mazota aid olan tarife hükümleri aynen devam etmiştir. Gazyağı resminin yüksek olduğu zamanlarda vukuu muhtemel kaçakçılığı önlemeye matuf olan motorin ve mazotun tesbit edilen vasıfları beynelmilel müteamil vasıflarına uygun olmayıp sureti mahsusada Türkiye için ihzar edilen bir tip halini aldığı ve gazyağı resminin tâbi olduğu yeni tarife bu kaçakçılığı teşvik etmeyeceği gibi bu formülün aynen muhafazası

aşağı vasıfta motorinin normal motorin fiatile memlekete mal edilmesine sebep olduğuna binaen motorin vasıflarının tarife kanununda tadili maksadile bu lâiyhanın hazırlandığı anlaşılmış ve esası muvafık görülmüştür.

Lâiyhanın maddelerine gelince; birinci maddede şekle aid bir tadil ve tavzihle müttefikan kabul edilmiştir.

Cezaya aid olan ikinci madde üzerinde cereyan eden müzakerede mazotla karıştırılmak suretile rengi değiştirilen motorinin gazyağına az nisbette karıştırılması halinde dahi gazin rengi az çok değişeceği ve bu suretle saf gazyağından tefrik edilebileceği gibi karışık gazyağının hakiki gazyağından fiatçe mühim bir farkı olmayacağı cihetle saf gazyağı müstehliklerinin bu istihlâkini azaltabilecek mühim bir rolü olmayacağı ve müstehliklerin gaz ve motorini karıştırması serbest olacağına göre bunları satıcıların karıştırmasının meninde amelî bir faide olmayacağı noktasında Encümeninde hazır bulunan vekillerle Encümenimiz arasında mutabakat hâsil olduğundan böyle bir memnuiyet ihdasına lüzum görülmemiş ve yalnız tasfiye suretile motorinden gazyağı istihsalinin men edilmesi - bu ameliyenin müteşebbisine mühim bir faide temin etmeyeceği halinde dahi - muvafık olacağı ve bunun bu kanunda yazılı hususî ceza müeyyidelerine tâbi tutulması ekseriyetle kararlaştırılmıştır.

Diğer maddeler teklif ve hile kabul edilmiştir. Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Muvakkat E. Reisi	M. M.	Kâtib
Trabzon	Muş	Kırşehir
Sırrı Day	Ş. Ataman	İzzet Özkan
Bingöl	Konya	İzmir
Feridun Fikri	Galib Gültekin	Kâmil Dursun

Rize Tasfiyenin müsaadeye
2 nci maddedeki alât ve edevatın müsadereesi hak-
kındaki hükmün esasen
kımdaki hükmün esasen
ceza kanununun 36 nci
maddesi ile temin edilmiş
olmasına göre lüzumsuz
olduğu kanaatındayım.

Fuad Sirmen

Rize Tasfiyenin müsaadeye
tâbi ve mümkün olma-
sı fikrindeyim. Yalnız
gümrük mülâhazaları-
le menine taraftar de-
ğilim.

Kemalettin Kamû

Erzurum Çorum Çorum
M. Hüsrev Göle S. Köstekçiöğlü Ş. Baran
Afyon K. Diyarbakır
İzzet Akotman V. Necdet Sünkitay
Konya
Tasfiyenin menî hakkındaki
hükme icabında Umumî He-
yet huzurunda arzedeceğim.
Sebeblerden dolayı muhalifim.
Ali Rıza Türel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gümrük tarifesinin 695 numarasının d bendinin
tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1499 sayılı kanuna ekli güm-
rük umumî tarifesinin 695 numarasının d ben-
di aşağıda yazılı olduğu üzere değiştirilmiştir:

d) Ağır maden yağları ve tortuları (maki-
na yağları, mazot, motorin gibi mahrukat, tor-
tular ve katranlar):

1 - Mazot ve motorin (180 dereceden evvel
hiç takattur etmiyecek, 180 derece ile 270 de-
rece arasında takattur eden hafif kısmı % 40 ı
tecavüz etmiyecek ve aynı zamanda rengi de
«Union» renk mesaha cedvelinin asgarî 5 numara-
sına tekabül eden siyahlıkta olacaktır.

2 - Sairleri (270 dereceden evvel takattur
eden hafif kısmı % 10 u geçmiyecektir).

MADDE 2 — Gazyağı gibi satılmak maksade
mazot veya motorinin gazyağına karıştırıl-
ması veya bu suretle elde edilen metam satıl-
ması, keza aynı maksadlar dahilinde mazot ve
ya motorinin tasfiyeci gibi ameliyelerle gaz-
yağı istihsali veya bu ameliyeler neticesinde el-
de edilen metam satılması, kaçakçılığın men ve
takibine dair 1918 numaralı kanunun 1 nci
maddesinde yazılı gümrük kaçakçılığı suçların-
dan sayılarak suçlular aynı kanun ile buna mü-
zeyyel kanunlar hükümleri dahilinde cezalan-
dırılırlar.

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Gümrük tarifesinin 695 numarasının (D) pozis-
yonunun tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1499 sayılı kanuna ekli güm-
rük umumî tarifesinin 695 numarasının (D) po-
zisyonu aşağıda yazılı olduğu üzere değiştiril-
miştir:

D) Ağır maden yağları ve tortuları (makine
yağları, mazot, motorin gibi mahrukat, tortular
ve katranlar):

100 kilo grammda bir lira.

1 - Mazot ve motorin (180 dereceden evvel
hiç takattur etmiyecek, 180 derece ile 270 derece
arasında takattur eden hafif kısmı % 40 ı teca-
vüz etmiyecek ve aynı zamanda rengi de «ünion»
renk mesaha cedvelinin asgarî 5 numarasına te-
kabül eden siyahlıkta olacaktır.

2 - Sairleri (270 dereceden evvel takattur
eden hafif kısmı % 10 u geçmiyecektir.)

MADDE 2 — Birinci madde hükmüne göre
idhal edilen mazot ve motorinden tasfiye sure-
tile gazyağı istihsal etmek memnudur.

Bu memnuiyete muhalif hareket eden'ler hak-
kında bir aydan bir seneye kadar hapis cezasile
birlikte tasfiye suretile istihsal edilen maddeler
ve tasfiye için kullanılan alât ve edevatta mü-
sadere olunur.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşri tarihinde gümrüklerde bulunan veya Türkiye'ye getirilmek üzere yola çıkarılmış olan mallar hakkında eski hükümler tatbik olunur.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 4 — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 - I - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayik Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	
Mü V.	Ti. V.	
<i>A. Çetinkaya</i>	<i>N. Topcoğlu</i>	

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Rize

Rize

2 nci maddedeki alât ve edevatın müsadereesi hakkındaki hükmün esasen ceza kanununun 36 nci maddesi ile temin edilmiş olmasına göre lüzumsuz olduğu kanaatındayım.

Fuad Sirmen

Tasfiyenin müsaadeye tâbi ve mümkün olmasında fikrindeyim. Yalnız gümrük mülâhazaları ile menine taraftar değilim.

Kemalettin Kamû

Erzurum

Çorum

Çorum

M. Hüsrev Göle

S. Köstekçioğlu

Ş. Baran

Afyon K.

Diyarbakır

İzzet Akosman

V. Necdet Sünkitay

Konya

Tasfiyenin menî hakkındaki hükme icabında Umumî Heyet huzurunda arzedeceğim. Sebeplerden dolayı muhalifim.

Ali Rıza Türel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gümrük tarifesinin 695 numarasının d bendinin tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1499 sayılı kanuna ekli gümrük umumî tarifesinin 695 numarasının d bendi aşağıda yazılı olduğu üzere değiştirilmiştir:

d) Ağır maden yağları ve tortuları (makine yağları, mazot, motorin gibi mahrukat, tortular ve katranlar):

1 - Mazot ve motorin (180 dereceden evvel hiç takattur etmiyecek, 180 derece ile 270 derece arasında takattur eden hafif kısmı % 40 ı tecavüz etmiyecek ve aynı zamanda rengi de «Union» renk mesaha cedvelinin asgarî 5 numarasına tekabül eden siyahlıkta olacaktır.

2 - Sairleri (270 dereceden evvel takattur eden hafif kısmı % 10 u geçmiyecektir).

MADDE 2 — Gazyağı gibi satılmak maksadile mazot veya motorinin gazyağına karıştırılması veya bu suretle elde edilen metam satılması, keza aynı maksadlar dahilinde mazot veya motorinin tasfiyeci gibi ameliyelerle gazyağı istihsali veya bu ameliyeler neticesinde elde edilen metam satılması, kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 numaralı kanunun 1 nci maddesinde yazılı gümrük kaçakçılığı suçlarından sayılarak suçlular aynı kanun ile buna müzeyyel kanunlar hükümleri dahilinde cezalandırılırlar.

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Gümrük tarifesinin 695 numarasının (D) pozisyonunun tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1499 sayılı kanuna ekli gümrük umumî tarifesinin 695 numarasının (D) pozisyonu aşağıda yazılı olduğu üzere değiştirilmiştir:

D) Ağır maden yağları ve tortuları (makine yağları, mazot, motorin gibi mahrukat, tortular ve katranlar):

100 kilo gramında bir lira.

1 - Mazot ve motorin (180 dereceden evvel hiç takattur etmiyecek, 180 derece ile 270 derece arasında takattur eden hafif kısmı % 40 ı tecavüz etmiyecek ve aynı zamanda rengi de «union» renk mesaha cedvelinin asgarî 5 numarasına tekabül eden siyahlıkta olacaktır.

2 - Sairleri (270 dereceden evvel takattur eden hafif kısmı % 10 u geçmiyecektir.)

MADDE 2 — Birinci madde hükmüne göre idhal edilen mazot ve motorinden tasfiye suretile gazyağı istihsal etmek memnudur.

Bu memnuiyete muhalif hareket edenler hakkında bir aydan bir seneye kadar hapis cezasile birlikte tasfiye suretile istihsal edilen maddeler ve tasfiye için kullanılan alât ve edevatta müsadere olunur.